Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(С В Е Т)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхеяьарча Советси Министрий Советен орган

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

ГАЗЕТА АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ ◆ 10 (4456). ◆ ШОАТТА, 23 январь 1971 шу. ◆ Мах 2 кеп.

ХЬАЛХА ЛАТТАЧА БУРУВДЕТТАРИЙ ОПЫТ — МАССАНЕНА!

ДИКАГIЧАРЦА НИЙСЛЕ

КПСС Центральни Комитет хьежай хьалха латтача бригадай балха опыт мехкдаьтта промышленностен геолого - тохкама организацешкен шерра дIайоаржаярах долча дешага. ТIайийцача соцам тIа белгалдоаккх, мехкдаьтта промышленностен геолого - тохкама организацейн бурувдеттача бригадай дуккхача коллективаша, В. И. Ленин ваь 100 шу дизар белгалдаккхаран пхе шера плана заданеш ханал хьалха кхоачашъяран яхь а йоаржаяь, башха - дика къахьегама толамаш даьха хилар.

Пхе шера плани юбилейни шера плани ханал хьалха кхоачашъьйча коллективашта юкъе цIи яьккхар буровой начальник нов. Крамаров Гаврил Васильевич а волаш йолча Старогрозненски буровой балхий управлене буровой бригада коллектива.

Крамаров Гаврил Васильевич КПСС член ва, Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа дакъа лоацаш хиннав. Орденаши медалаши енна ва. Эттара хьалха болх дIаболабаьб 1947 шера «Ташкаланефть» бурувдеттача конторе бурувдетта болхло волаш. 1950 шера бурильщикалла хьожаваьв из, 1951 шера — бурувдеттача мастералла .1954 шера, Ташкалинскии, Старопромысловски бурувдетта контораш вIашагIтохарца дувзаденна Старопромысловски бурувдеттача конторе хьалхьожаваьв. хIаьта хIанз цига болх беш а ва.

1966 шера буровой начальникалла хьожавир Гаврил Васильевич. Производстве болх бешше а деша а дешаш, Грозненски политехнически техникум йистелькхар. Цо кулгалдеча бурувдеттача бригада коллективо дIаяхача пятилетке 3500 метр совгIа кIоарга эксплуатационни ши скважина, 4000 метр совгIа кIоарга тохкама ши скважина яьккхай. хIаьта хIанз проектни кIоаргал 4650 метр йола Хаян-Кертера № 64 йола тохкама скважина йоаккхаш йоал. Бурув тохара пхе шера план бригада кхоачашъяьй 4 шерай 9 беттан, вешта аьлча ханал 3 бутт хьалха. Пхе шера планагIа 15407 метр тоха дезаш хинна бурув 16406 метр техад бригада, вешта аьлча бурув тохара план 106,5 процент кхоачашъяьй. Пхе шера кходаь ахча 206 эзар сом хилар.

1970 шера 4000 метр бурув тоха дезаш яр Г. В. Крамарова кулгалду бурувдетта бригада. Дика вIашгIехьъяьха бурувдеттара режимаш кхетамца юкъехьахьара, гидромониторни осташ увттадара, бурувдеттача оборудованех пайда дикагIа эцара чотах, кIоарга скважинаш йоахаш бурувтохара технологи йизза кхоачаш а еш, пятилетка тIеххьарча, юбилейни шера цу бригада 4187 метр бурув техад, цу тайппара план 104.7 процент кхоачаш а еш. Бурув тохара сухал ма дарра аьлча бетта цхьан станока лоархIаш 368 метр я, планагIа лаьрхIача 226 метра меттал.

Нагахьа санна Старогрозненски бурувтохара балхий управлене бурувтохара юкъера сухал 257 метр мара ца хилар теркалдича бIаргагу, нов. Г. В. Крамарова кулгалдеча бригада коллективо даьха толамаш мел доккхий да. Цу цхьан ханна цу бригада бизза болх беш яьккха ха 88,1 процент хиннай, управлене юкъера лаьрхIача 67,9 процент мара ца хиннача метте.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна яьржача яхье производственни хьокхамаш лакха хиларах нов. Г. В. Крамарова кулгалдеча бригада коллективана 1970 шера 12 апреле тIадиллар сийлахь юбилейни вахте оттилга.

Из вахта лелае бокъо елар: Н. П. Кузнецовна — сменни мастера, Н. А. Сасина — бурувдеттачун помощника, Ф. Ф. Литвиненкона — бурувдеттачун помощника, В. Н. Изюмскена — бурувдеттачун помощника, В. П. Фроловна — слесара. Цу сменана деза совгIаташ деннад.

Шераш ца яьхача яргьяш шоай хьаьналча къахьегамца пхе шера плани юбилейни шера плани кхоачашъяра гIулакха юкъе тоъал доккха дакъа лаьцача, сменни мастер М. И. Захаров, бурувдеттарий помощникаш И. Е. Бондаренко, Ю. Ю. Тагаев, И. Хамидов, С. А. Бугачиев санна болча новкъостий.

Г. В. Крамарова кулгалдеча бурув деттача бригаде болх дика бе меттел, дика деша а хов. Болхи дешари цхьан а тардеш, техникуме дешаш ва сменни мастер М. Р .Масуев, техникум йистелькхай сменни мастера Н. П. Кузнецова. Де а доагIаш коллективе сий деш ба лаборанткаш - коллектораш: Н. Битюцкая, Н. Черкашина, В. Рябова, М. Суетина.

Буровой начальника нов. Крамарова кулгалдеча бригала хьаьнала къахьегар, ший декхараш по дизза кхоачашдар парте XXIV-ча съезда яха йоагIача тайпара накъаяхара керда декхараш тIайийцача Старогрозненски бурувтохара балхий управлене ерригача бригадашта бола дика хьокхам ба.

В. КРЫЛОВ,
Старогрозненски бурувтохара балхий управлене воккхагIвола инженер.

ИНТЕЛЛИГЕНЦЕ СИЙЛЕН ДЕКХАР

Советски интеллигент... сийлахь цIи я из. Доккхий да вай обществе цунна хьалхашка латта декхараш. Вай мехка коммунизм хьалъяра ший хьаькъал, низ дIалуш къахьегаш йолча советски интеллигенце чIоагIа сий ду халкъо. Массанена а бочен цIаккха а йиц ца луши я «Хьалхара хьехархо», «Хьалхара лор» яха цIераш. Советски Iаьдал эттача шерашка уж хиннаб вай юрташка кердача вахара сердал кхыхьараш.

Иштта сийленца шоай граждански декхар кхоачашдеш хьабоагIа советски интеллигенце викалаш вай вахара массе а этапашка.

Йоккха образовани, лакха культура йола саг массанена а гуш ва. Цунга наха ладувгI, из зув, цунгара хьоккхам эц.

Шаьла районерча Сержен-Юртарча цхьан цIагIа саррахьа дуккха нах гулбелар. Цу юртарча школа хьехархо Техиев Шарпуддин аргIанара беседа еш вар царца. Цо ду къамаьл массане дика кхетадеш тIаэцар. ЛадувгIараша дукха хаттараш дора. бакъда лектора массанена а дика жоп лора. Дукхача хана денз цIагIарча лекторешка иштта хьинаре дакъа лоацаш хьавоагIа хьехархо-лектор Ш. Техиев. Школе шиӣ болх дика лелабарал совгIа цо дукха низ дIалу наха коммунистически кхетам балара. Иштта дукха хьехархой ба Шаьла районе цIагIарча лекторешка хьинаре дакъа лоацаш.

Сунженски районни культура ЦIен коллектив дика йовзаш я вай республике. Цига болх беш я художественни самодеятельноста тайп-тайпа кружокаш, сакъерданеш, чакхъювл тематически сайреяш. Культура ЦIен балха юкъе дакъа лоацарех, дуккхагIбараш хьехархой, лораш ,иштта кхыбола къона специалисташ ба. Цар шоай говзал, хьинар дIател юрта культура боарам лакхбара.

Шелковской районерча Червленски станицерча лекторски труппана юкъе ба дукха хьехархой, агрономаш, лораш, иштта кхыбола специалисташ. Фермашка, жа Iуй бригадашка—массанахьа хоз цар дош, цар лекцеш еш юртбоахама дешаех, медицинах, халкъа образованех, кагирхой вахарах, иштта кхыча темаех.

Дуккхача партийни организацеша дани йоакхо ю интеллигенцена юкъера болх тоабара, цун марксистко - ленински мировоззрени лакхъяра. ДIадахача шера КПСС Грозненски горкома пленуме лаьрхIа дийцар вай мехка коммунизм хьалъеча интеллигенце лоархIамах дола дош. Пленумо шиӣ соцам тIа хоадам боллаш декхараш оттадир партийни организацешта хьалхашка из болх тоабара даькъе.

Цхьабакъда, цхьайолча моттигашка тесса лелабу интеллигенцара болх. Массайолча партийни организацеша лертIIа йоакхо яц цу гIулакха. Дукха моттигаш я цхьаболча специалисташа общественни вахара юкъе дакъа ца лоацаш. ВIалла ла мегаргдолаш дац из гIулакх. ЦIенхаштта тоабе беза интеллигенцена юкъера болх. Вай республике 1970 шу чакхдоалаш халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка къахьегаш вар 50,2 эзар специалист, цу даькъе лакхера образовани йола специалист 20,4 эзар, юкъера специальни образовани йолаш 29,8 эзар саг. Шин институте, 14 Iилмантохкама институташка, кхыча учрежденешка, организацешка болх беш ва 1768 Iилман болхло, царех 21 доктор, 328 Iилмай кандидат.

Боккха низ ба из. ХIара интеллигент общественни вахара юкъеззача, боккха пайда баргба. ТIа-тIа доккхагIа хул вай интеллигенцена хьалхашка латта декхараш .Общественни прогрессо дIадех хIанз интеллигенце дерригача тайпашкара Iилман-техническа революци еча, юртбоахама производство дегIайоалаеча, культура айеча хьинаре дакъа лацар. Эггара хьалха моллагIа а интеллигент декхарийла ва шиӣ профессиональни декхараш дизза кхоачашде. ТIаккха мара наха хьалхашка боккъонца сий дарг дац цун.

Цхьабакъда иштта лоархIаме да наха коммунистически кхетам луча цо лоаца дакъа а.

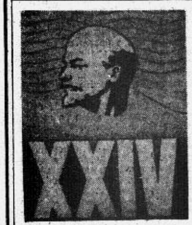
Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш, райисполкомаш, моттигера Советаш декхарийла я интеллигенцена юкъера болх тоабара денна йоакхо е. Цу хьакъехьа дола дешаш дувца деза парткомий, парте горкомий, райкомий бюро заседанешка, райисполкомий, моттигерча Советий заседанешка.

ЛоархIаме да «къона специалистий денош» чакхдахар. ДикагIа довза деза къоначa специалистий хьашташ, хIаьта уж Iалашдара йоакхо е а еза. Керда общество хьалъеча интеллигента лоацаш дола дакъа духхьал цун хьинарах тийша Iац, дукхагIча даькъе из тийша да партийни комитеташа, моттигерча Советаща интеллигенцена юкъе беча балхах, къона специалисташ дегIаккхувлара еча йоакхонах. ВIалла ла мегаргдолаш дац цхьайолча колхозий, совхозий кулгалхоша юртарча интеллигенце йоакхо еш ца хилар. Сунженски районерча Орджоникидзе цIерагIча колхоза кулгалхоша во терко ю шоай юртарча хьехархой материальни хьалаш Iалашдара.

Республика юрташкарча интеллигенцена дукха дика хIамаш карагIдаргда дIаяхача замах юхедиса нийрча гIулакхаш вай вахара юкъера цIендаь дIадахара, керда обрядаши традицеши юкъекхахьара даькъе. Шоай вахара хьокхамца, кхетама дешаща бе беза из болх.

Общественни вахара цхьаккха оагIув яц интеллигента говзал, хьинар ца эшаш. Коммунизм хьалъеш доаллача советски халкъа гIулакх деш йолча советски интеллигенцена хьалхашка латтача декхарел сийлахьа кхы фу хургда?

Шеко яц, республика интеллигенце, хIанз КПСС XXIV-ча съезда сийленца накъадаха кийчо еча хана къаьстта, шиӣ хьаькъали низи кходерг ца хиларах пятилетка шерашка карагIдаьиначоа пропаганда яра, кердача пхе шера планаш дIайовзийтара, Iилман-техническии культурнии прогресс сихъяра, къахьегамхошта коммунистически кхетам балара.

ПАРТИЙНИ СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

ЯХЬ ШЕРАГIА ЯРЖАШ ЛАТТ

ХЬАЛХА ЛАТТАЧА КОЛЛЕКТИВАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

«Грознефтехимзаводы» объединени

«Грознефтехимзаводы» объединене предприятей коллективаша, КПСС XXIII-ча съезда решенеш чакх а йоахаш, ханал хьалха кхоачашъяьй пятилетка заданеши социалистически декхараши. Кийчача продукцена реализаци яра пхе шера программа 1970 шера 1 декабре кхоачашъяьй, лаьрхIачул совгIа яьхай доагора, дукха мехкдаьтта химически синтеза продуктай бIаьш эзараш тоннаш.

Объединене болхлоша чIоагIа гIадбаха тIайийцар Советски Союза Коммунистически парте XXIV-гIа съезд гулъярах яь КПСС ЦК Пленума решени. Из лоархIаме событи белгалъяккха безам болаш, укх тайпара социалистически декхараш тIайийцад цар: пятилетка хьалхарче шера хьалхарча квартала продукце боарамеи цунна реализаци ярей план КПСС XXIV-гIа съезд хьаелла ди тIаккхоачаш кхоачашъе. Шера задани 29 декабре чакхъяккха.

Производствана интенсификаци яра а къахьегамеи материальни ресурсаех пайда дикагIа эцара а чотах керттерча техникоэкономически хьокхамашта план тIеххкхоачашъелга вIаштIехьдаккха.

Планал совгIа итташ эзараш тоннаш мехкдаьтта сийрдача продуктай, 1200 тонн (хьалхарча квартале 300 тонн) фенола, 700 тонн (хьалхарча квартале 180 тонн) ацетона, 1500 тонн (хьалхарча квартале 400 тонн) синтетически этилови спирта, 1000 тонн (хьалхарча квартале 200 тонн) полиэтилена яккха.

Къахьегама овсарле лакхъяра план тIеххкхоачашъе а плановии нормайл совгIа 0,5 процент йоаго хIамеи цхьа процент электроэнергии кхое а.

Щекински эксперимент дIахо шер а еш, установкаштеи оборудованенеи реконструкци а модернизаци а еш, пайда ца боалаш ха йоаярца къовсам а лоаттабеш, болх беш йолча мощносташка ерригa дуккхагIа йоаккхаш йола продукци, керттерча даькъе, къахьегама овсарле лакхъяра чотах яккха. Г-39-40 установка йолаялийтара-нийсъяра балхаш де доладала, 10.500 квадратни метр чуйе моттиг йола цIенош хьалдаь а даьха, наха чуховша дIадала, детсад-ясли эксплуатаце дIаяла, юрта боахама шефски новкъостал дара оттаяь ерригa мероприятеш кхоачашъе.

КПСС XXIV-ча съезда яха йоагIача тайпара накъаяхара шоаш декхараш тIаэцаш, «Грознефтехимзаводы» объединене предприятей коллективаша яхье хьех «Куйбышевнефтехимзаводы» объединене болхлой.

«Чечингсельстрой» трест

КПСС XXIV съезда сийленца накъаяхаран 9-ча пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяран «Чечингсельстрой» треста коллективо укх тайпара социалистически декхараш тIаийцад:

подрядни гIишлон - монтажни балхаш кхоачашдара шера план 1971 шера 27 декабре кхоачашъе. Подрядни гIишлон-монтажни балхий квартала план КПСС XXIV съезд хьаеллача диннахь кхоачашъе. Шоай низаца гIишлон - монтажни балхаш кхоачашдара шера план 1971 шера 5 декабре кхоачашъе. Наха чубаха цIенош хьалдара шера план 25 декабре кхоачашъе, графикагIа дала доагIача тайпара цIенош эксплуатаце дIадала, хIаьта КПСС XXIV съезд хьаелла ди тIаккхачалехьа ши эзар квадратни метр дола цIенош наха чубаха дIадала, цхьоалагIа сентябрь хьатIаккхачалехьа 320 моттиг йола 2 школа хьелъяьякха, 5-гIа декабрь тIаккхоачаш 5 эзар квадратни метр хула теплицаш йистеяха. КПСС XXIV съезд хьаеллача хана ханал хьалха эксплуатаце дIалургья 2 эзар хьаккхийнеи 12 эзар коа тIарча оалхазараи лаьрхIа йола помещенеш. 1971 шера 1 октябрь хьатIаккхачалехьа доаханна лаьрхIа хьалъеш мел латта помещенеш эксплуатаце дIалургья. Товарни продукци арахецареи продукцена реализаци ярей шера план 1971 шера 27 декабре кхоачашъергья. ТIаггертта къовсам лоаттабергба хьалъеча гIишлой дикал лакхъяра 80 процент пусковой объекташ дикеи тIехдикеи оценка йолаш мара эксплуатаце дIалургьяц. Кулгашца деча, лаьттанцарча, штукатурни, малярни балхашта планагIа лаьрхIачул 2 процент совгIа механизаци йойла, хIаьта монтажни балхашта 3 процент механизаци йойла. Къахьегам кхетамца вIаштIехьбаккхарах, зехьа йоаш йола балха ха кIезигъяра, средстваши материалаши кхом беш дIаахийтарах, гIишлошъеча балхашта механизаци индустриализаци ярах, кхыйола организационно - технически мероприятеш чакхъяхарах 1971 шера гIишлош хьалъеча къахьегама овсарле задани 101 процент кхоачашйойла, хIаьта промышленноста 101 процент. ГIишлон-монтажни балхашка дIадодар планагI лаьрхIачул 0,3 процент лохдергда, хIаьта автопаркаx пайда эцара коэффициент 0,01 процент лакхъергья. Цхьан сома махьача промышленни продукцега дIадодар 0,5 кепиг лохагIа хургда. Рационализаторски балха юкъе, дуккхагIа болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхера нах чу а озаш цар кийчъяьча предложенеша паччахьалкхенна 135 эзар сом пайда бергба, болхлой кадраш кийчъяра шера план 1971 шера 25 декабре кхоачашъергья. Болхлой материальни безам совбаккхара, къахьегама овсарле лакхъяра, хьалъеча гIишлой дикал лакх а еш уж хьалъяра ха лоацъярах, аккордно алапи телда 60 процентага кхоачача гIишлошъераштa, ше баьча балхага хьежжа луча алапена кхы тIа 25 процентага кхоачаш аккордно - премиальни алапи лолда. Производства резервах пайда эцарах экономе режим чIоагIъяран СССР юрташкара гIишлошъеча Министерства система предприятештеи организацештеи юкъе дIахьоча Ерригсоюзни общественни хьажаре - конкурсе дакъалоацалда. Уж декхараш тIа а эцаш цу треста болхлоша социалистически яхье тIахьийхар «Севосетинсельстрой» треста болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхерча маьха коллектив.

СВЕРДЛОВСК. Машиннаькъа тIарча 120 платформах латта состав ийшар Уральски турбомоторни заводо вIашагIъелла, дунен тIа эггара йоккхагIйола Iанара теплофикационни турбина Москве Iояхьара. 250 эзар киловатт низ болаш йола агрегат 200 эзар совгIа нах баха йоккха промышленни город энергеци йIовхалцеи Iалашъюлургйолаш я.

СУРТА ТIА: дунен тIа эггара йоккхагIйолча турбинана тохкам беча хана.

А. ГРАХОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

«Гудермесский» совхоз

КПСС ЦК июльски (1970 ш.) Пленума решенеш кхоачашъяра, парте XXIV съезда къахьегама толамашца накъабахара 1971 шера лакха социалистически декхараш тIаийцад Гудермесски района «Гудермесский» совхоза къахьегамхоша.

ПланагIа лаьрхIар 5800 тонн йолча 6450 тонн ялат чуда, цох 1080 тонн паччахьалкхенга дохка, планагIа дохка лаьрхIар 800 тонн долча.

ХIара гектара тIара планагIа чуда лаьрхIа ялат 18,6 центнер долча юкъера лаьрхIача 22 центнер чуда. Цу даькъе гурахь дув ялаташ — 22 центнер, план 18,6 центнер йолча, хьаьжкIаш — 28 центнер е планал 3 центнер дуккхагIа, план 170 центнер йолча 210 центнер шекара свекла чуэца.

ПланагIа лаьрхIар 400 тонн баьцадаараши 160 тонн соми болча чуба беза 420 тонн баьцадаараши 170 тонн соми, хIаьта планагIа паччахьалкхенга 400 тонн баьцадаараши 100 тонн соми бохка безача 420 тонн баьцадаараши 110 тонн соми бохкаргба.

Шу чакхдалалехьа боахаме 3100 бежан хилийта, планал 100 бежан совгIа а долаш. Цу даькъе 1050 етти 100 шинари хилийта планагIа 1040 етти 95 шинари хила доагIача.

Шера доаккха дулх план 580 тонн йолча 630 тоннага дIакхочадеи из деррига а паччахьалкхенга дохкеи.

ХIара кхоабача Iаттагара йоаккха шура план 2030 килограмм йолча 2050 килограммага дIа а кхоачаяь, дерригача доахангара шера 2150 тонн шура яккха е 50 тонн планал совгIа. ПланагIа 2000 тонн йохка езача паччахьалкхенга 2050 тонн шура йохка.

План 14000 тонн йолча 16000 моша доакъарн 3700 тонн е планал 200 тонн дукхагIа гIожа доакъари Iалашде.

Советски Союза Коммунистически парте XXIV съездо шиӣ болх дIаболабу ди къахьегама толамашца белгалдаккхара:

30 март хьатIаккхоачаш паччахьалкхенга 217 тонн дулх дохка, шера план 580 тонн йолча. Укх шера хьалхарча кварталагIа паччахьалкхенга 400 тонн йохка езача съездо шиӣ болх дIаболабу ди тIаккхоачаш 410 тонн шура йохка.

Совхоза ерригa юртбоахама техника цхьоалагIа март тIаккхоачаш ремонт а я кийчъяь дIаоттае.

ПланагIа лаьрхIар 5000 тонн йолча боахама кхашка 6000 эзар тонн моттигера удобренеш яхка.

Грозненски автокомбинат

Грозненски автокомбината болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхерча маьха коллективо КПСС XXIV съезда яха майоагIара накъаяхара доккхагIдола социалистически декхараш тIаийцад. Цар тIа белгалъяьй ер мероприятеш:

мухь дIа-юха кхахьара шера план 1971 шера 27 декабре кхоачашъе;

тонно - километраш лоархIаш мухь дIа-юха кхахьара шера план а 1971 шера 27 декабре кхоачашъе;

дерригача хьокхамашта 1 квартала план 1971 шера 28 марта кхоачашъе;

шу чакхдалалехьа кхы тIа а 16 эзар тонн мухь дIа-юха баьха;

1971 шера автопарках пайда эцара коэффициент 1 квартале 0,561, шера 0,580 дIакхачийта;

автотранспортах пайда эцар 0,600 дIакхачийта;

къахьегама овсарле 1 процент лакхъе;

нормах доагIачул 2 процент дуккхагIа бензин кходе;

пайда бара план 105 процент кхоачашъе.

производстве балха юкъейоалае:

1 квартале 1,8 эзар сома маьха пайда бергбола 5 рационализаторски предложени;

шера 8 эзар сома маьха 25 рационализаторски предложени;

пайда бара план 1 процент тIехькхоачашъе;

мухь дIа-юха кхахьара боарам эзараш тоннашца:

1 квартале 229,0;

шера 1143,0;

Коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара социалистически яхьа юкъе оза 80 процент болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхера нах.

«Терек» яха фирма

КПСС XXIV-ча съезда яха йоагIача тайпара накъаяхара, производства эффективность дIахо лакхъяра мехкарча а вай республикерча а хьалха латтача предприятеша дIайолаяь инициатива хьал а лоацаш, Терек» яхача фирма коллективо укх тайпара социалистически декхараш тIаийцад 1971 шера:

1970 шераца нийсйича цхьа миллион сома маьха е 11,3 процент дуккхагIа товарни продукци хьае, планал совгIа 110 эзар сома маьха из хьае а цунна реализаци е а. Товарни продукци арахецара шера план 28 декабре кхоачашъе.

Ханал хьалха — КПСС XXIV-гIа съезд хьаелла ди тIаккхоачаш— хьалхарча квартале товарни продукца арахецара план кхоачашъе а из кхы тIа а 20 эзар сома маьха хьае а. 15 эзар сома маьха продукцена реализаци е.

Соаххарчул 828 эзар сома маьха .вешта аьлча 10 процент мебель дуккхагIа арахеца, шера планал совгIа 100 эзар сома маьха из арахеца.

Мебель хьаяра хьалхарча квартала план ханал хьалха кхоачашъе а планал совгIа 15 эзар сома маьха продукци яла а.

1970 шераца нийсйича къахьегама овсарле 9 процент лакхъе, шера планаца нийсйича — 1 процент, квартальни планаца нийсйича — 1,5 процентал кIезигагIа йоацаш.

Болх беча хIара сага лоархIаш шера 75 нормо - сахьатал кIезигагIа доацаш ха кхое.

Шера керте продукци арахецарга дIабода мах планагIачул 0,2 процент лохбе.

Пайдаш дара шереи квартальнии планаш 5 процент тIеххкхоачашъе.

Хала балхаш шера ялхн хьалхарча квартале шинъя процент аттача даха.

Рационализаторски предложенеши изобретенеши юкъеккхахьарах 85 эзар сом кходе, цу даькъе хьалхарча квартале — 21 эзар сом.

11 эзар сома маьха йоаго хIама, Iы, электроэнерги кхое, цу даькъе хьалхарча квартале — 3 эзар сома маьха.

Предприяте территори дIахо а хозъеи тоаеи. 5Iаь га, кIотарги 500 саженец, 1000 зиза дIадогIа.

Ведана районерча Карл Маркса цIерагIча колхозаи Грозперча №№ 11 а 18 а йолча школаштеи дIахо а шефски новкъостал де.

КАГИРХОЙ ОАГIУВ

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГ

ЭГIАРА бехктокхамерча хане цу йолаш латт КПСС XXIV-ча съезда яха йовгIана тайнара накъаядара республика комсомольски организацешна йоаржаь социалистически яхь. 500 совгIа комсомольско - кагирхой коллектива, итташ эзараш къона производственникаш, пятилетка задатеш хана хьалха кхоачаьяраx рапорташ а денна, хIанз кердача 1971 шера производственни планаш кхоачашъера хьинаре болх беш ба.

Парте съезда къахьегама совгIаташ кийчдеш йола республика комсомольски организацеш хIара коллективе ударничества, новаторства уйла чуйоссийта, кагирхой производстве эгтара калагIнеи бехктокхамегIнеи участкашка дилийта гIерт. Цу гIулакха дикка новкъостал ду хIанз парте XXIV-ча съезда кхетаьца комсомольски организацей ленински зачето: «Тхо Ленинен партен гIулакха тешаме да».

Ерригсоюзни ленински зачете дакъа лоацаш болча комсомольцашен кагирхошен хIаране а коллективни а деккарaш тIайицед. хIаьта хIанз уж кхоачашдара тIагIертта къовсам доаттабеш а ба. Съезда сийна лелаеча комсомольски яхьа девиз — «Съездал хьалхарча хIара денах хьинаречa балхен тIехдикача дешарен ди дергда вай» — йиза кхоачашъеш я республикерча бIаьи болча кагийча наьхен мехкарийн къахьегаме.

Грозненски химически комбинате дикалца цIи хеза я къонача специалиста А. И. Кулакова кулгалдеча № 12 йола цеха комсомольско-кагирхой смена коллектив.

Дикача гIулакхаца белгалбоал Вознесенкерча газобензинови завода, пятилетка шерашка болх бе йолаеннача предприяте комсомольски организаце болх. Завода комсомола комитето уйла дукхагIа тIайохийт къонача болхлой технически боарам лакхбара, къахьегамца коммунистически гIулакх леладе цар безам хилийтара. Ленински зачета шоллагIа этап йолаеннача юкъагIа 28 комсомольцо шоллатIа профессеш Iомаяьй, 37-нена «Коммунистически къахьегама ударник» яха цIи еннай. Завода къонача новаторашa съезда сийна лелаеча яхьа юкъе а баха, маьхера 9 предложени еннай. Производства доархIамегIарча участкашка комсомольско - кагирхой коллективаш вIашагIъеххай комсомола комитето, царна юкъе яхь йоаржаяьй. Укх денош де яхье хьалхара моттиг лелаю компрессорни цехерча заданеш 110 процент кхоачашъеча Абрамов Владимир керте латтача кагирхой смена.

Март бетта шу дуз город Гудермесерча СМУ-11 болх беча Шахаев Шайде каменщиккий комсомольско - кагирхой бригада. ЦIхьабакъда, ше болх беш яьккхаца цу доацача хана гIишлошъеча управлене хьалха яьннай из коллектив. Къонача каменщикаша къаьстта дика болх бу съезда сийна вахте латтача деношка. 120—130 процентал кIезигагIа цIаккха а кхоачашъяц оадаеш Сапонов Анатоле, Салейко Николая, Ташахметов Салима каменщикаща. 21,5 миллион тонн мехкдаьтте хана хьалха яккха чIоагIа безам а болаш, КПСС XXIV-ча съезда сийна лаьцача вахте къахьег республикерча къонача мехкдаьттехоша. «Iаьржа дошув» дукхагIа даккхара тIехьарча походе доккхий толамаш доах «Старогрознефть» маьхкдаьттеи гази йоахача управлене № 4 йолча районни инженерно-диспетчерски служба къонача промысловикаша. Ударни вахта йолча деношка смени оаданеш хадданза тIехкхоачашъю, даим йоакхо ю мехкдаьттеи гази ца дойтара, электроэнерги кхою комсомольцаша, къонача операторашa Асколков Валере, Поддубный Александра, Безлетный Михаила, газосварщика Попов Николая. Къонача промысловикий къахьегама совгIат хургда парте XXIV-гIа съезд хьаслла ди хьатIакхачалехьа цар планал совгIа доаккхаргдола 200 тонн мехкдаьтта.

Ударни къахьегама вахта толаме лелаю юртарча комсомольцаша. Укх деношка юртбоахама техникаш, трактораш ремонт еш ба къона механизаторaш, хIаьта хьайбаш леладераща къовсам доаттабу шура дукхагIа яккхара. Шаьла района Куйбышева цIерагIча колхоза № 3 йолча комсомольско - кагирхой ферма доаркаш 1971 шера чотах болх бе болабеннаб 1970 шера август бетта, шера план кхоачашъярах рапорт деннача хана денз. Ферма кагирхоша иштта хьинаре къахьег кердача шера а. Цар дош деннад парте XXIV-ча съезда сийна планал совгIа 800 эзар центнер шура яккха. ХIанз дукха гIулакхаш да Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза цхьоалагIча отделене Мальсагов Ахьмада комсомольско-кагирхой бригада йаьтта леладерий. Юбилейни шера бIаь эзар сом яр цар доход, 1971 шера — парте XXIV-гIа съезд хьаеллача шера цар дош деннад из 120 эзар сомага дIакхоанае.

Съезда сийна вахте эттача республикерча комсомольцаша яхь лелаю «Комсомольски экономе фонд» хьаяр духьа. Дукккача организацешка лаьрхIад съезд вIашагIкхийттачул тIехьагIа деиз из чаккхъяллалца беш бола болх кхоачача материалаца бе.

Наьсарен районерча комсомольски организацешка шерра хьаллаьцай 30 марта дийнахь кходаьча басаращца болх бе лаьрхIача трикотажни фабрикерча басараш деча цеха комсомольций инициатива.

«Комсомольски экономе фонда» юкъе доккхе дакъа лаьцад бурув тохара балхаш деча Старопромысловски управлене комсомольцаша. Царгара экономе лицевой счета тIа денад 45 тонн басараш, 25 тонн химически реагенташ.

КПСС XXIV-ча съезда накъаболхаш комсомольцаша хIаране шийн-шийна тIайицача деккарий керттерча пунктех цаI я: кхомбара лицевой счет хьаеллар. Дуккхача къонача производственникий кхомбара лицевой счеташ тIа царгара тоьал доккха дакъа кхаьчад. Масала, Ведана района Орджоникидзе цIерагIча колхоза къонача механизаторашa Саракаев Сулеймана, Расуханов Душале, Ахмадов ЯрагIе, Умхаджиев Салмана 1170 сом мах бола доагорен маьниндаьттан 12 тонн кхояьй. Цу района Ленина цIерагIча колхозерча цар коллегаша 11 тонн доагор кходаьд. Комсомолкас, буровой балхаш деча Старопромысловски управлене техника Полупанова Нинас алхха рационализаторски предложени юкъеяхьарах 17 эзар совгIа сом кходаьд. Кхомбара лицевой счеташ тIа дукха ахча кхаьчад къонача бурувдеттарий Казак Ивана, Чегурнов Владимира, Марунин Анатоле, Хайкин Владимира рационализаторски предложенеш юкъеяхьарах.

Комсомола областной комитето яьна решенега хьежжа республике хьакхайкадаьд «КПСС XXIV-ча съезда — къоначар говзали хьинари» яхаш девиз а йолаш дола къонача рационализаторий балхашка хьажар. Цуша юкъе дакъа лоац 15 эзар совгIча къонача новаторо, цар деккар тIайицад предложенеш юкъеяхьарах кходаь ахча миллион сомага дIакхоачаде.

Съезда сийна лелаеча вахта новкъостал ду республика комсомольски организацей идейнокхетама болх дIахо тоабара.

«Ленинен партен гIулакха тешаме да» яхача Ерригсоюзни Ленински зачете дакъа лоацаш болча республикерча комсомольцашен кагирхошен хьинаре къахьегарал совгIа, хьинаре дакъа а лоац общественни вахаре, шоай политически боарам лакхбар духьа болх а бу.

Промышленни предприятей, колхозий, совхозий комсомольски организацешка В. И. Ленина произведенеш, парте документаш шоаш Iомадеш бараш долча новкъостала болх беш я парте членаш, опытни пропагандисташ юкъе а болаш йола консультпункташ.

ХIанз комсомольски политически дешара кружокашка кагирхой лекторски группаща, агитатораша чIоаггIа болх бу пятилеткa итогаш комсомольцаштеи кагирхоштеи дIайовзийтара.

Цу хана къаьстта уйла тIайохийт къона тIехье советски патриотизма, боахами культуреи дегIакхувлача вай Даьхенна карагIдаьннача тIехдаьнна доккхийча хIамаех доккхал дергдолча уйланца хьадкхеяра, комсомольций кагирхойн къахьегамец политически хьинар дIахо дегIакхувлара.

Республика комсомольцашн кагирхойи, съезда сийна вахте а этта, коммунизм хьальеча кхы а доккхагIа толамаш даха гIерт.

А. ПЕНЬКОВ,
ВЛКСМ обкома секретарь.

Ши цу мара дан Грозненски № 1 йола профессионально-технически училище ваха а яьккха Грозненски химически комбинате аппаратчикалла Ахмет-Вагеева Ася балха ена. ХIаьта а хьинаре къахьегаш нахаца Iимерзен хиларах № 107—110 йолча цеха коллективе дIаейзай комсомолка. Комсомолка хиларга хьежжа общественни балха тIа а дика дакъа лоац цо.

Комбинате болх беча юкъа массехк балха говзал Iомаяьй Асяс, цудухьа нагахь участок яц цу цехе Асяс болх ца беш. Балха тIа ший бехкагIа хьовзам ца хулийташ массаза а нийса лелаю цо технологически режим. Иштта къахьегарах цуна еннай коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи. Ший балха говзал кхы а лакхъяра болх беш щехьа Грозненски мехкдаьтта института сайрийнарча отделене деша ягIа Ася.

Лакха мах баьб комбинате цун къахьегама. Массехк сийлен грамота еннай Асяна, къахьегама книжка тIа дIа а яздеш баркалаш яьхад. Цеха сийлен Доска тIа хьалтеха доалл цун сурт. КПСС XXIV съезда сийна къахьегама вахте латт комсомолка.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТIА: болх беш я аппаратчица А. Ахмет-Вагеева.

С. ХУГАЕВА сурт.

«Шерагiа йоржае» комсомольцаш, социалистически яхь» иштта лозунг дайра сона Нефтемаслозаводе карбамидни депарафинизаце установка хьалъеча вахa йолаш. Комсомольцаша из лозунг хьалтохар ший маIан долаш да: цкъа-дале ВЛКСМ обкомон горкомон ударни я аьнна кхайкаяьй из гIишло, шозлагIа-дале, из хьалъераш дукхагIбараш комсомольцаши кагирхойи ба. ГIишло хьал мицта ю хьожаш лаьрххIа тIахьожам лоаттабеш а эша новкъостал деш а я А. Сычин начальник вола комсомольски штаб.

Установка хьалъяра балхаш массехк участкаща ду. № 7 йолча гIишлой-монтажни управлене А. Власов керте латтача участке гIишлошъераш болча хилар со. № 1 йола гIишлошъю участок оал цунах. Оттаяьча графикал хьалхагIа дIалу цар монтаж е эза конструкцеш. Керттерча даькъе кегирхоех латт гIишлоншъеча участка коллектив. Царна юкъе ихийтта комсомолец ва. Доккхал а деш дувц тхона групкомсорга Л. Магомадова комсомольцийн кагирхойн гIулакхех, цар хьинарах.

Кагирхоша болх беча тхоаш дитар дех аз. ХьалъурагIа хьежача кий Iойожаргйолаш лакха я, мозий санна, тIалата уж къахьегаш боахка гIишло. Доккхача алапаца яздаь да лозунг. «Комсомольцаш! 1971 шера ноябре, хана цхьа бутт хьалха, эксплуатаце дIалургъя вай установка». ГIишлон беххье апалубочни балхаш деш боахк плотникаш Абубакаров Алдаи Юсупов Висархьажен, царна тIеххье конструкцеш арматурни обвязка ю Куницкая Тамарас. Хьеккаш мух а болаш шийла ди дар из. Цхьабакъда говзен сихен лелар кагирхой кулгаш. ВIаши бегаш а беш шо-ноай балхаш деш боахкар уж. Комсорга Магомадова къаьстта белгалбоахаш бийцар тхона ах шу хьалха № 11 йола профтехучилище йисте а яьккха укхаза балха баьхка вежарий Асухановгiар ХIарони ТIахIири. РСФСР заслуженни гIишлошъечун, М. Астахова бригаде къахьегаш а ба уж. Iалаьмате дика могаву уж шиь йоккха балка опыт йолча бригадира а. ХIара денна нормаш 120—130 процент — иштта бу цу шинне болх. 39-40 яхача объектана лард йоллар цар бригада я.

Цхьан болх бу слесара-монтажника, комсорга Магомадов Лаьчаси электросварщика Умаров Зайнден. Уж шаккхе а цхьана баьхкаб ударни гIишло хьалъеча, шинне а III разряд я. Комсомольцашта ... боаххагIа бо-га кхета а деш къахьегаме, общественни вахаре дакъа лоацача шоашкара масал гойт цу шинне. Цудухьа кагирхоша цар сий ду. МоллагIа шоашта тIадилла гIулакх-т... кхоачашду.

С. ШАЦИЕВ.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара ...техьа) хьалхара сурт — каменщикаш Асухановгiар ХIарони ТIахIири, шоллагIа сурт — электросварщик З. Умарови слесарь монтажник Л. Магомадови, кхоалагIа сурт — арматурщица Т. Куницкая.

С. Хугаева сурташ.

Трикотажникий гIулакхаш

Наггахьа мара ха яха саг нийслац Назранерча трикотажни фабрика болхлошта юкъе. ДIахьежача мехкарий йовлакхаш мара хIама дац цига гуш. Къонал массе хана а ма йий низаца, хьинарца, творчествaца ювзаенна.

ЦIаккха хиннаяц укх деношка санна цу предприяте болх сихбенна ха. МалагIа низ ба из хьинар селла айдаьр? Мехка вахаре хургйола йоккха событи я къона трикотажникаш оарцагIбаьхар. Социалистически яхье белгальяьнна я басараш ду цех. Из я укхаза эгтара дукхагIа комсомольцаш кагирхой бола коллектив.

Цу цеха юкъхьанцарча комсомольски организацена 10 саг юкъе воагIа. Комсомольций вожак я хьинар дола йоI Джабагиева Маддан. Харц хургдац цу цехера дерригa комсомольски вахар цунгара дIадолалу аьлча. Дикача гIулакхий инициатор я из. Лаборант я из цу цехе. Эггара хьалха ший балха моттиг, ший производственни хьоккамаш лакха хургдолаш бола никъ лелабу цо. Цу тIара дIадолалу кхыдола юкъара гIулакхаш я.

Парте аргIацарча съезда кийчо с еза аьнна эгтара хьалке дагадехар из яр. Цун кхайкарал хьаллаьцар новкъостаща. ТIаккха вIашагI а кхийтта собрани йир из дош дувца.

Иштта хилар цека коллектив ерригача фабрике съезда сийна йолаеннача яхьа инициатор. ХIаьта хIанз шоай деша дай болаш хьабоагIа мехкарий.

Цар тIайицача социалистически деккарашта юкъе керттердараш: съезда болх беча деношка духхьал кхоьча бедалах, материалех продукци арахеца аьнна да. Нагахь санна 12 дийнахь цо болх бойя, шоаш яхар кхоачашдара 34 килограмм басар кходе деза цар. ВIаштIехьдаргдий - хьогI иззал басар кходе яхаш шек бувлаш бар цхьабола комсомольцаш, из деккар шоаш тIаэцаш.

Бакъда, яхь йолаеча, хIаравар хьалха хинначул шозза хьинарегIа а творчески а къахьега волавелча из цифра сел «унзара» йоцаьнга гучадаьлар царна. ХIанззехьа а кходаь баьннаб уж иззал басар! ХIанз кхы а лакхагIа доле деккар хьалкашка оттадаьд комсомольцаша, кхы а кIоаргагIа шоай торонаш гучаяккa гIерт уж. ХIаране къаьст-къаьста деккараш да цар. ХIара денна ю балка итогаш.

Цу гIулакхо оарцагIъяьхай кхыйола идеологически средстваш а: «Къахьегама листокаш», «Молнеш» сатирически Iоттараш (уж къахьегама дисциплина телкаерашта духьала йоах). Из критика эшаш я, хIана аьлча съезд хьаеллалца йоача юкъа из толхаяь, брак яь цаI моттиг ца нийсъяллийта аьнна лаьркIад коллективо. Дика я юбилейни шера цар йита лераш: цхьа бутт дIабахабац задани кхоачаш ца еш, цу юкъе баьннача дукхача мехкараша шоллагIйола профессеш Iомаяьй, кулг-говзал лакхъяьй. Масала, комсомолкай Евлоева Зинай даьри докъаду професси мара яцар. ХIанз басараш ле а хов цунна. Цу тIа цу шоллагIча профессех йиъаьагIа разряд яьккхар цо дукха ха йоацаш. ШоллагIйола профессеш Iомаяь верригаш а 9 саг ва цехерча ткъо комсомольцаи кагирхоштеи юкъе.

Комсомольцашта юкъе эгтара говзагIа кулг долчарех творчески къахьегам вIаштIехьбоахачарех я Имагожева Фатима, кхыбараш.

Парте съезда накъаболхача кагирхоша дика къахьегама котало йоакккаргхиларах дог тийша я фабрика парторганизаци.

С. МУТАЛИЕВ,
ВЛКСМ Наьсаререча райкома орготдела заведующи.

Кердача толамашка

ЧIоагIа раьза болаш тIайицар Мичурина цIерагIча совхоза комсомольцашеи кагирхошеи КПСС ЦК июльски Пленума решенеш.

1970 шера тха къахьегамхоша йоккха котало яьккхар. Ихе шерара план диъ шера кхоачашйир. Кагирхой бригадаша, звеноша, группаша, доархIаме дакъа юкъедихьад алата хьувкъам лакхбеча, хьайбий боахам айбеча.

Иштта № 2 йолча отделене шурий - товарни ферма Цухаева Аьсета кулгалдеча комсомольско-кагирхой группа ерригача районе цийн цIи дIахазийтай. Цу группе чуйоагIача доярка Душева ТIауса дIадахача шера хIара IаттагIара план 1750 килограмм йолча 1908 килограмм шура яьккхар, Авдаева Аймана план 1750 килограмм йолча 1846 килограмм яьккхай. КхоалагIча отделене Анзоров Хьамзата кулгалдеча шекара свекла кхееча кагирхой бригада леладу ш 110 гектар лаьтта да. ХIара гектара тIара 195 центнер шекара свекла яккха деккар тIайицар бригада. Цхьабакъда комсомольцашта из кIезига хийтар. Агротехнически бокъонаш дIа ма дехкхара минеральни органически удобренеш ехка шоай кха тоадир цар. Цудухьа хIара гектара тIара 307 центнер шекара свекла чуера. Укхаза къаьстта белгалваккха воагIа комсомолец Чагаев Хизар. Советски Эскарера из цIавена дукха ха яц. Цхьабакъда совхозе цIи хеза тракторист хиннав цох. Цун трактор кийча йоацаш ха цIаккха хилац. Иштта дика къахьег кхыча участкашка болх беш болча кагирхоша. ДIадахача шера 844 гектар лаьтта хIара гектара тIара 30 центнер кIа чуйицар тха боахаме план 24 центнер йолча. Цу балха юкъе доархIаме дакъа лаьцар кагирхоша а.

ХIанз укх кердача шера лакха социалистически деккараш тIайицад совхоза комсомольцашеи кагирхошеи. ТIайица деккараш толамца кхоачашдара низ кхо ца беш къахьегаш ба уж. ХIанз кхашка органически минеральни удобренеш екхаш, кхашта кхы эша гIулакх деш ба кагирхой. Иштта сихденнад юрта боахама техника тоаяра балхаш а. ХIанзалехьа трактораши тIехьавоесса инвентари тоаяь яьннай.

ХIанз комбайнашта ремонт а болабеннаб къона механизатораш. КПСС XXIV съезд хьаеллалехьа ерригa техника тоаяь яккха, итт сагага механизаторий курсашка дешийта, къахьегама дисциплина телхаяь моттиг ца нийсъяллийта деккараш тIайицад тха кагирхоша. ХIаьта уж деккараш тхона кхоачашдулургдолаш а да.

С. ГАЦАЕВ,
Уруc - Мартана района Мичурина цIерагIча совхоза комсомольски комитета секретарь.

БАРТ ТАЙНА

Советски Эскаре гIулакх даь цIаьвеча болх мича бергба яха дош эттар сона хьалхашка. ШагIа а ВЛКСМ горкоме а дагаваьлча керда хьайийллача газ чаккхйоахача заводе ваха везаш хилар. Завода проходной йолча кхаьчача малагIа болх бехврба ав, оеща безам ба са дукхагIа яхаш уйла еш со латташ цхьа саг тIавера сона. Заводе балха ва са безам болга хайча, хье воде компрессорни цехе гIолахь аьлар цо, тха дикагIъяр я из. Кхы дIахо уйла а ца еш, цо аьнначох тийша компрессорни цехе се хьожавир дийхар аз завода администрацега. ХIаьта хIанз вIалла дехке а ваьннавац. Аз чIоагIа сий ду цига ваха сайна хьехар даьча цеха начальника Игнатьева. ТIехьагIа со Iомавеш а хилар из.

Юххьаща машинист волаш бир аз болх, хIаьта 5 разрядах экзамен дIаелча сменана керте оттавир со. Лоаца аьлча, иштта завода бокъоща вола болхло хилар сох.

ХIанз атта а сакъердаме а хет сона сай болх. Смена коллектив дика йолга да из. ВIаши дагердар хов тхона хIаранена. ХIаьта балха керттерадар ма дий из. Юххьаша дукха болхлой хувцалора тха смене. КIезиг-дукха болх а бий дIаухар аттадар лехараш. Къахьегама дисциплина телхаераш а нийслора. ТIеххьарбараш шоаш байдар производстверча кагирхоша шоашта из могийтаргдоацилга хайча. Цхьа шу гаргга ха я цу нахах мукъаьнна тха смена коллектив чIоагIъенна. Цудухьа къахьегама толамаш а иштта дикагIа да. ДIадахача шера план хана хьалха кхоачашйир оаха. Коммунистически къахьегама ударник яха цIи яьккхар тха смена дукххабараща. ХIаьта тхона боккха толам хет цунах.

Кхы а айденнад кагирхой хьинар хьамсарча парте XXIV съезда накъаболхаш. Цу событе сийна тIайина социалистически деккараш кхоачашдара хIаране де лелар белгалдаьд оаха. Беррига низ, къона хьинар тIадохийт кагирхоша шо-шоай бехках уж кхоачашдара гIулакх юкъах ца дитара.

Масала, ший смени нормаш 120—125 процент кхоачашъеш хьавовгIа Зондаков Абуезит. Шу гаргга ха я тха цехе из балха вена. Деррига довза, ха гIерташ оамал я цун. Вешта аьлча, компрессорни цеха беррига болх бовза гIерт из. Массехказа тхогара дIа а ваьккха из сменана керте оттаве безам хиннабар завода кулгалхой. Цхьабакъда, хIанз а мабарра бейзабац сона цеха болх яхаш, бегаш а беш, цар яхар де тигалаи Зондакова. ХIаьта тхона а хала хургдар из воацаш болх бе. Кагирхошта везаш, цар сий деш саг ва Абуезит. Цун дика ка йоал къахьегаме, ший бегашца кагирхошта сакъердам баккха.

Иштта тха коллективе доагIаш сий ду комсомолка Сицягина Рай в. Наха оаллача тайпара, цунах тийша ба тха цехера «хаоттам». Цун балхах дукха да тийша. Компрессорни цеха беррига болх цунахи цо доал деча станцехи тийша ба. Ерригa технологи цуна тIалатт. ХIаьта цуна новкъостал кийчача тхо даим кийча а хул. ВIаши новкъостал дика дарех цIи хеза я тха коллектив.

Боккхача доархIаме участок я Безуглова Евдокия керте латтар. Компрессорни станце машинист я из. Ерригача завода болх соцаргба цига цхьа хIама юкъенийккхача. Киповски прибораштa эшаш дола фо даим лоаттадара бехктокхаме я из. Цул совгIа компрессоращца шелле хьаухийтача хин бехктокхам а цуна тIалатт. Цхьабакъда хIанззалца цхьаккха моттиг нийсъеннац тха смена болх цо юкъагIбита. Иштта белгалбоахаш бувца мегаргболаш ба тха коллективера дукххабараш. Балхах салоIам хет массане а цхьа барт а больш къахьегаш хилча. ХIанз ерригача смена коллектива коммунистически къахьегама коллектив яха цIи ялара къовсам лоаттабу оаха. ХIанз санна дIахо а оаха иштта болх бойя из цIи оаха йоакккаргхиларах дог тийша ва-со. Смени нормаш 110 процент кхоачашъю коллективо. Цхьабакъда укхаза белгалданза даргдац, цхьа кхоачамбоацар. Тха балха чIоагIа новкъорло ю мехкдаьттахоша. Уж баьхьан каст-каста болх соцабе безаш хул тхо.

Дика къахьийга, смена чаккхьяннача тIехьагIа цхьан сакъерд кагирхоша, царех цхьабараша сайрийнарча школе деш. Кагирхой духовни хьашташ дизза кхоачамдулургдолаш йIаьхий я тха библиотека. Цо дика новкъостал ду комсомольски дешара кружоки, ладувгIараштa политически знанеш лаккъеча. Дика къа а хьегаш идейно-политически боарам лакхбар — иштта да ВЛКСМ XVI съездо кагирхошта хьалхашка оттадаь деккар. ХIаьта оаха из кхоачаш а ду.

В. АБРАМОВ,
МалгIабика района Вознесеновски газ чаккхйоаккхача завода компрессорни цеха бригадир-машинист.

КАГИРХОЙ МАССАНАХЬА КХОАЧ

Района эгтара боккхагIчарех цхьа боахам ба XIX партсъезда цIерагIа йола колхоз. Цун хIара толама юкъе да Троицке станице комсомольцийи кагирхойи дакъа а. Цар сийленца дIакхухь дикагIйолча къахьегама традицей эстафета.

Колхозе болх беш ва 28 шерага кхоачаш ха йола 150 саг. Комсомольски организаце 78 саг ва. Колхоза кагирхошта хьалхле лелаю комсомольски секретара Толмачева Людмилас.

1970 шера ВЛКСМ XVI-ча съезда делегата Н. Лежекой инициативагIа цу колхозе вIашагIтехар комсомольско - кагирхой коллектив. Бригадана керте эттар къона коммунист Б. М. Бруцнев.

КПСС XXIV-ча съезда накъаболхаш бригада членаша деккар тIайецад бIаьстaна толамца кийчбала, ханнахьа техника тоаяь яккха. Съезда хьалхара хIара ди ударни балха ди хургдолаш болх бу цар. Геттара дика болх бу токарни цеха комсомольцаша (групкомсорг Аверченко). Дийнахьера норма 120—130 процент кхоачашъю цар.

Къахьегама яхье хьалха латт комсомольцаш трактористаш А. А. Зубов, М. Г. Гипайлов, шофер А. Сучак, скотник М. Лорсанов, МТФ-2 доярка Н. Шотер. Комсомольцайн хадданза шефски новкъостал ду станица школай дешархошта къахьегама кхетам луча. ХIаьта комсомольцаша шоаш 19,5 тонн тийша аьпк гулдир.

Производства тайп-тайпарча участкашка болх беча комсомольцаша толамца кхоачашду шоай деккараш. 11 комсомолец хьайбай боахаме болх беш ва, 25 механизатор ва. Комсомольски организаце дIадоладелар дукккача наха механизаторски говзал Iомаяра гIулакх.

Комсомольцаша хадданза лакхъю шоай образовани. Царех 25 саг юртарча кагирхой школе деша вагIа, хIаьта цхьабараш вузашкеи техникумашкеи дешаш ба.

Комсомольски организаце болх беш я политически дешара кружок. Цига дешаш 15 саг ва. Социалистически экономиках йола беседаш дика ю пропагандиста Е. В. Корюка.

Шу массаза доал дегIайоагIа колхоза комсомольски организаци. ДIадахача шера комсомоле хьаийцар 15 саг.

Дика бу укхаза кагирхошта тIема - патриотически кхетам балара болх. Торжественно накъабоах Советски Эскаре гIулакх де болхараш, иштта дика тIаэц цига гIулакх даь цIабоагIараш а. Эскаре гIулакх деш бараща хадданза бувзам лоаттабу. ТIема хана хиннача 317-ча дивизе тIемаш даьча моттигашка — Орджоникидзевски станице, СоагIапча, Долакова, МалгIабике походе хилар комсомольцаш.

Дика дакъа лоац комсомольцашен кагирхошен «Къонахчал» яхача оборонно - спортивни хьажара юкъе. Цу даькъе районе хьалхара моттиг лаьцар цар. Бригадашка, кхай тIарча станицка я тIема сийлен уголокаш. Сийлен цIи хеза я колхоза спортивни команда. Района яхьашка дуккхаза а призер хиннай из.

Болх во бац культурно - массовой секторо. Укхаза хул «Миштa кхетаду Iа нраз яхар», «Сенах латт вахара доархIами хозали» яха а кхыйола а диспуташ, салоIама сайренаш, тематически сайренаш. «Ленин хIанз а дийна мел волчул дийнагIа ва» яха а кхыйола а сайренаш яьй.

Комсомольски организаце низ латт цун групповойи цеховойи организацешна болх беш болча моттиге болхлошта кхетам луш беча балхах. Укхаза вIаштIехьйоаккх къахьегама яхь, дIаболабу карара-кара тела вымпел яккхара тIехьара къовсам, кхыдола дика гIулакхаш.

Колхоза комсомольцаши кагирхойи даггара кийчлу парте XXIV-ча съезда мабоаггIара накъабахара.

В. ЧЕКУНОВ,
ВЛКСМ Сунженски райкома секретарь.

ХИЙ ДЕХКАЧАРА — ШИ ХЬУВКЪАМ

Ялатий, баьцадаарий, доакъарий, иштта кхыча културай хьувкъам лакхбара йоккха резерв я хий дехка лаьтташ. ХІаьта Сунженски районе цу тайпара лаьтташ 12200 гектар да.

1970 шера районе ерриге ялата культураш йиййнача лаьттара юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара чубена хьувкъам 23 центнер хилар, хІаьта хий дехкача лаьттан гектара тІара чудена ялат 30 центнерга дІакхаьчар. ТІаккха цхьайолча хьалха латтача бригадана дахьа хьокхамаш кхы а лаккагІа дар. Иштта, «Победа» яхача колхозе Бубликова Екатерина Дмитриевнас кулгалдеча коллективо гурахь кІа дийнача 42 гектарах хІаране тІара 45,5 центнер ялат чудера, хІаьта 6 гектара тІа кхебаь мукх кхы а беркатеІа хилар, хІара гектара тІара 55 центнер баьлар из. Дика аьттув баьлар дІадахача шера «Путь к коммунизму» яхача колхозе 634 гектара тІа гурахь дув кІа кхедаьча Махоткин Иван Михайлович керте латтача цхьоалагІча, бригада кхаш леладерий а. Цу йокхача участка хІара гектара тІа 32,9 центнер кІа чуийцар цар, хІаьта мукх бийнача кхай тІара чубена хьувкъам 42,1 центнерга дІакхаьчар. Шоай хий дехкача кхашкара цу тайпара ялата а иштта кхыйола а культураш дика хьувкъийташ йола бригадаш, звеньяш района боахамашка кІезига яц.

Из царна карагІдаьннад лаьтта леладара агротехника тоаендаь кхашка кхоачамболаш удобренеш а ехкаш хан-ханнахьа чудолийташи вегетационни хьисапеи хий дехкаш уж хиннадаь. Цхьабакъда район бІарчча хьайийцача хий дехкача лаьттаех хІанзалца дика пайда эцаш хиннаб ала йиш яц. Каст-каста нийслора хий дехка ханаш тІехьювлийташи из доагІІача боарамах ца дехкаши. Иштта, планагІ гурахь ялат дІадийнеи тІехьа макха боаккхеи культураш дегІайоагІача юкъа кхозза хий дила деза, хІаьта баьцадаараш дийнача кхашка диза чакхбаккха беза из болх. Цул совгІа дукхача района колхозашка соахк шоаш хьажкІаш, гидуаргаш кхеньча кхашка уж культураш матара яха йоласча мара хий дилла болабаланзар, хІаьта кхоачамхиллал а кхачанзар цу кхашка хий «Путь к коммунизму» яхача колхоза кхашка 1,3-зза мара диллаизар хий, ХХ партсъезда цІерагІча колхозе — 1,5-зза, хІаьта Ленина цІерагІча колхозе — 1,9-зза. Цох вайна гучадоал хьажкІаши гидуаргаши хиннача кхашка кхыметтел шозза хий ца диллача колхозашта кхебаь хьувкъам лока хилар сенца дувзаденна да. Шозза гаргга хий диллача Ленина цІерагІча колхоза кхаш леладераша хІара гектара тІара 45 центнер фуалъяьха хьажкІаши 14 центнер генараши чудера, хІаьта «Путь к коммунизму» яхача колхозе хьажкІий 27,8 центнери ХХ партсъезда цІерагІча колхозе 20,8 центнери мара яккханзар. Цу тайпара во хьийкъар цар гидуаргаш а. Вешта аьлча хий ца дехкача лаьтташкара чуийцачул лакхагІа бац цар шоай кхашкара чубена хьувкъам. Дукхьал вай лакхе доаладаьча масалех тоъам ба хий дехкача лаьттаех нийса пайда эцалга мел лоархІаме да хара.

Района колхозий баьцадаараш леладеча бригадай кхашка хий дехкара балхаш хан-ханнахьеи боарамагІеи дарал совгІа кхашка кхоачамболаш удобренеш а ехкаш хиннай. Из культура кхеяра агротехника цар нийса кхоачашъеш хилар бахьан долаш планал совгІа хьувкъам чуба а пачхахьалкхеи задани дикка тІехкхоачашъе а аьттув баьлар района.

Дукххача шерий опыто хьагойт гурахь ялат дувча кхашка духхьал цкъа чудолийташ хий диллача 35—40 центнер ялат кхедеш долга. ХІаьта вегетационни хьисапе а хий диллача кхашкара чудахьа беркат кхы а совдаргда. Цхьабакъда, уж балхаш района боахамашка цхьанна шера лерттІа чакхдоахаш дац. Хьалха дІанхача шерашка санна соахк гурахь дийнача ялаташта лаьрхІа а чудолийташ хий диллара план кхоачаш ца еш йисай. Районе ерриге гурахь ялат дІадийнача 4171 гектарах чудолийташ хий диллачул тІехьагІа дийнар 1091 гектар мара дац. Гетара зІамига мара ца хинна план а, ерриге 1310 гектара тІа дилла дезаш дар хий, кхоачаш ца еш дисад района боахамаш. Чудолийташ хий диллара план ерриге хІана яц аьнна кхоачаш ца еш йитай «Путь к коммунизму» яхача колхоза кхоалагІча кхаш леладеча бригада. Укхаза из болх 30 гектара тІа мара бaнзар, ерриге дІадийна ялаташ 659 гектар долча. ХІаьта цу боахама шоллагІча бригаде уж ялаташ ахане совгІа долча лаьтта хий а дилла мара дІадензар, цудухьа цу участкашкара ялаташ дика низбенна долаш Іана кІала дахар.

Кхашка хий дехкара гІулакх цу тайпара ледара лелар бахьан: района боахамашка кхоачамбоалаш поливальщикаш ца хилар, царех хІаране балхацара бехтокхам ай ца бар, из болх бе беза нах а техника а кхыдола гІулакхаш кхоачашде ахийтар, хий дехкачар шоай балхаца материальни безам хургбола гІулакх вІаштІехь ца даккхар да.

Цул совгІа белгалданза даргдац района боахамашка хий детта ДДН-45, ДДА-100 м яха машинаш кІезига хилар. Аьхки цІаьхха чІоагІа йовхал этта сиха хий тоха дезаш моттиг нийсъялча техника ца тоъар бахьан долаш хайра хІама де кхоабац боахамий механизатораш. «Путь к коммунизму» яхача колхозе ерриге а 16 мара яц хий детта агрегат. Юкъера лаьрхІача царех цхьан агрегато 30 гектара тІа хий дехка дезаш хилча цу боахама дизза гаргга дуккагІа эш уж. Цу тайппара боарамал кІезигагІа я уж машинаш, цар кхашка диллача, ХХ партсъезда, Ленина цІерагІча колхозашка. ХІаьта а из бахьан цаьккха сатийна Іоховша йиш йолаш бац цу боахамий кулгалхой. Шоашка йолаш йолча техниках хІанз а бизза пайда эцалга вІаштІехьдаьккхадац цар.

Боахамий кхашка хий лоаладеш болча тха хий дехкача системa къахьегамхой коллективо ший деккараш дизза кхоачашду аьлча нийса хургдац. Тха балхаца а долаш да цхьадола кхоачамбоацараш. Пятилетка итогаш еш уж кхоачамбоацараш гуча а даьха дІахо йодача хана дІадахара наькъаш белгалдаьд. Цу гІулакха тІадерзадаь да хІанз парте XXIV съезда накъадолхаш кердача шера лаьрхІа тІайийца социалистически декхараш а. Съезд хьаелла ди тІакхачалехьа ерриге хий дехка системеи гидротехнически, сооруженеши кийча хулийтаргья. Цу даькъе укх шера тоае лаьрхІача 50 сооруженех ахаш мел эшар дань яьннай, каналаш цІендеш да.

Колхозхой хІанз шоай сома бешамашка хий дехкаш ба. Лоацача юкъа 365 гектара тІа из болх чакхбаьккхаб йар. ДІайха денош эттача бІаьсти хьажкІаш, гидуаргаш цхьан шера йийча дуккхача шерашка хьахула баьцаш хургйолча кхашка чудужийташ хий дилла кийчлуш ба уж хІанз.

А. ПОТАПОВ,
Сунженски хий дехкача системай управлене гидротехник.

БІАЬСТАННА КИЙЧО ЕШ

Ялаташ кхедеча дика толамаш доах шаьла района «Джалка» совхоза къахьегамхоша укх тІехьарча шерашка. ДІадахача шера ялаташ дика хьувкъадарах РСФСР Министрий Совети ВЦСПС-ей карара кара тела ЦІе байракхи ахчан премии елар совхоза коллектива.

Укх шера кхы а дикагІа ялаташ кхедара тешаме лард йоллаш ба уж укх деношка.

ДІадийнача фуга хьежжа хул хьувкъам а. Из дика кхетаду совхоза ялаташ кхедерана, цудухьа лаьрхкІа леладу укхаза фуна гІулакх. Укх тІехьарча диъ-йхе шера совхоза кхашка дІаювча ерригача культурай фу цхьоалагІча классагІа хиннад. Совхозе хьалкхедеча ялатах хьакъоастаду цар фу. Доалахарча, а кхыча районашкарча а боахамашка дохка а хул царга из. Масала, царгара укх шера дІаде гидуаргий фу ийцад «Автуринский» совхоза, Куйбышева цІерагІча колхоза.

Мишта Іалашдаьд - те цар укх шера юргйолча культурай фу? Эзар гектара тІа дІае лаьрхІача кеноца эвча вика хьалхарча классагІа долаш 40 тонн. фу хийчдаьд. 500 гектара тІа деа гидуаргий фу Іалашдаьд. Цул совгІа Гудермесски ялат дІайидеча пункте хувца дІаеннай 100 тонн хьажкІаш. Белгалдаккха доагІа совхозера ерригa фу дезинфекци яь йолча, дикача складашка латташ хилар.

Укх шера бІаьсти ялатин дІаде дезача кхашка 8 эзар тонн моттигера удобренеш яхка езаш яр совхоз планагІа. Цхьаккха ди зехьа ца доалеш, фермашкара кхо сихбенна кхашка дІакхухьаш ба совхоза механизатораш. Из болх къаьстта дика лел совхоза цхьоалагІча отделене. Моттигера удобренеш кхай тІа дІаозаш хІара денна 7—8 тракторанта тІехьа йийза тележкаш хул цига. Отделене кхашка хІанз дехкар коа тІарча оалказарий фермера кхо да. «Уж удобренеш чІоагІа дика лоархІаш я, цхьабакъда, боагІача боарамал дукхагІа уж кхай тІа ехкаш хилча цар ялаташ доагаде тарлу, — йоах отделене агронома Д. Арцаева, — гектара тІа 10—15 центнер ба цун боарам». ХІанзлехьа 3 эзар тонн гаргга удобренеш ехкай цу отделене кхай тІа, вешта аьлча планагІа лаьрхІачул совгІа удобренеш йоххаш ба уж хІанз.

Дика бу из болх совхоза кхоалагІча отделене ялаташ леладерана а. Моттигера удобренеш суперфосфатаца вІашагІа а эеш ехк кхашка. Ялх тракторни тележкаца хІара денна 250—300 тонн удобренеш дІакхоачийт кхашка ХІанзлехьа 8 эзар тонн дІайихьа баьннаб.

Ялаташ кхедара говзал лакхьяра агротехнически дешар Іомадеш ба кхаш леладераш. ХІанз из болх дІаболабаьб совхоза ерригача отделенешка. КІиранна шозза лекцеш еш агрономаша совхоза къахьегамхоита, шерра дІайовзийт хьалха латтарий опыт.

Т. ХАШАГУЛЬГОВ.

Кутаев Султана Ермоловски дахчан хІамаш еча комбинате болх бу воркІлагІа шу да. Цу юкъа бокъонца байза вацнав из ший болх, цун ерригa къайленаш. Комбинате йоккха опыти лакха говзаи йолча, дикагІболча болхлоех лоархІаш ва йІайхача пресса керттерча пульта оператор вола из. Керттерча пультах шолхий Іоакъаш (плиташ) арахеяча цека дог да оал. ХІаьта из цех ше комбинате йоакхагІеи лоархІамегІеи лоархІаш а я. Ший болх дика бовзачеи дог лизаш хьабечеи цун брак вІалла а хилац. Цун къахьегама боагІаш мах баьб. Ленински Юбилейни медаль елай коммунистически къахьегама ударника. КПСС XXIV съезда къахьегама совгІат кийчо деш дешнад цо.

СУРТА ТІА: Ермоловски дахчан хІамаш еча комбината оператор Кутаев Султан.

Е. Чебалина сурт.

СОМИЙ ДААРАШ АЛСАМДАХАРА

Республикански «Семплодкультура» контора коллективана юбилейни шера хьалхашка лаьттараш доккхий а бехктокхане а декхараш дар. Сомий дaараш чІоагІа алсам а даьха мехка кхачан продукци дукхагІа хургйола гІулакх вІаштІехьдаккха дезаш дар. Бакъдар аьлча, этта дацар уж декхараш кхоачашде. Болхлоша а инженерно - технически болхлоша а беррига низ тІабахийта къахьега дезар. Арахеца продукци алсамъяккхара, дукхагІа сомий ги гулдара хьалхе езаш яр керда предприятеш, йолаш ярашта ремонт е а иштта оборудовани эргаьккха тоае а езар.

Цудухьа 1970 шу дІадоалалуш шехьа уж дешаш а иштта план кхоачашъярца дувзаденна дола кхыдола гІулакхаш а дийцар партийни, профсоюзни собранешкеи коллектива производственни совещанешкеи. Цул совгІа дерригача технико - экономически показателашка диллача производства шера план ханал хьалха кхоачашъелга Іалашдергдола хоадам боллаш йола мероприятеш оттайир. Контора, ерригача цехашка, участкана шера план ханал хьалха кхоачашъяра бокхача лоархІаме хилар Сийлахьвоккха баьчча В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна яьржа социалистически яхь. Коллективана юкъе цхьаккха болхло, гІулакхера саг, инженерно - технически болхло вацар нийна хьалхашка лоархІаме декхар ца оттадеш.

ХІара цеха, участка коллективана хІара болхлочоа яхье кІарагІдаьннарий итогаш а еш ханханнахьа белгалдоахар пенгазеташ тІа, къахьегама листокаш гІа. Иштта цу яхье хьалха латтарий сурташ хьалдеттар сийлеи Доска тІа. Цудухьа массехк эзар тонн продукци планал совгІа арахеца вІаштІехьдаьлар контора коллектива.

Баьха сезон дІайолаялалехьа де дезаш дукха балхаш дар. Заготовка йолаялалехьа яр де дезача балхех дІакхетабе безар заготовителаш, кхыдола балхаш де дезар. Из гІулакх дика чакхдаьккхар администраце, партийни а профсоюзни а организацеша, хІата цунагІ доккха беркат доьлар.

Республике хьалхарчарца шера плани социалистически декхараши кхоачаш а деш, чакхдаьккхар коллективо В. И. Ленин ваь 100 шу дизар. Планах 798 центнер мара йоацача 1540 центнер гулдир дикагІдола сомий из. ДІадахача шера планах 1340 тонн сульфитированни шоре оала, продукци арахеца езаш яр коллектив. 3524 тонн из шоре Даьхенна дІа а енна 264 процент кхоачашйир план. 174 процент кхоачашъяь сульфитированна спирт доала сокаш яхара задашеш. Продукцепа реализаци яра план 200 процент гаргга кхоачашъяьй. 500 эзар сом — иштта ба юбилейни шера цу коллективо Даьхена баь пайда.

КарагІдаьннарех кхоачам бендац советски халкъ. Махулла дикагІа къахьегара, производственни планаш кхоачашъяра тІахьех парте. Уж декхараш дика кхетадеш я контора коллектив. ДІадахача шера итогаш еча хана парте XXIV-ча съезда толамца накъадахара укх карарча шера кхы а лакхара социалистически декхараш тІа а нийца хІанз къахьегаш я республикански «Семплодкультура» коллектив.

Де а доагІаш коллективе сий деш ба Шаьла участка начальник Баудинов Идрис, Гудермесски участка воккхагІвола мастер Темишев Хьасан, Шалажерча участка мастер Манцев Зайди, кхыбараш.

Г. МЕЖИДОВ.

КАРАГІДИЙННАРАШИ ДЕ ЛЕРХІАРАШИ

Машиннаькъа Грозненски отделене коллективо, дІадахача юбилейни шера шерра социалистически яхь а йоаржаяь, тоъал дика толамаш даьхад. Мухьаш дІа-юха кхахьара план ханал хьалха 19 декабре кхоачашъяьй, планал совгІа дІадихьад 262 эзар тонн халкъа-боахама мухьаш, хІаьта уж дикка дукхагІа да 1970 шера тІайийца хиннача социалистически декхарел. ТІехкхоачашъяьй тепловозаша никъ бара план, мехкдаьтта продукташ чуювттара нормал совгІа 5 эзар цистерна кийчъяьй, хІаьта продукташ чуювтташи цІеиъеши цар йоаккха ха йоагІачул кІезигагІа я.

Уж данеш йоалайир машиннаькъа Грозненски отделене начальника Н. Н. Попова республика машиннаькъа транспорта предприятей профсоюзно-боахама активе 1971 шера 20 январе ше доклад еш. Цо белгалдаьккхар мухьашта переработка яра планах машиннаькъа станцеш дика лоархІаяь хилар, Грознен Гудермесен путейцана капитальни ремонтни балхаш дика дань хилар. Отделени бІарчча хьайийцача дІадахача шера керда техника юкъекхахьарга дІадахийтад цхьа миллион совгІа сом пачхьалкхен ахча.

Предприятейн службайн администраце, партийнни профсоюзни организацеша боккха болх чакхбаьккхаб «Халкъа боахаме производства резервaex пайда дикагІа эцареи экономе режим чІоагІъяреи хьакъехьара» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо дийцачул тІехьагІа. Цу гІулакха предприятешка къоастам боллаш кийчъяьча организационно - технически мероприятеша машиннаькъахошта новкъостал даьд дІадахача юбилейни шера цар тІайийца хинна социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара. Маьхера 700 предложени а енна, уж чакхъяхарах 150 эзар сом совгІа пачхьалкхен ахча кходаьд. Дика къахьийгад эзар совгІа рационализаторски предложени а енна, 211 эзар сом кходаьча изобретателашеи рационализаторашеи. Юкъара лерхІараш кхоачашдара чІоагІа болх баьб Грознерчеи Гудермесерчеи локомотивни вагонни деной, Грознен Гудермесен станцей, Червленни узловой станце, кхыча коллективаша. Социалистически декхараш кхоачашдеча керттера низ — производстве хьалха латтарий новаторий 5 эзар саг чувоагІа йоккха отряд. Царех ва дІадахача шера социалистически декхараш дикка тІехкхоачашдаь, хІаьта КПСС XXIV-ча съезда сийна 2 эзар тонн дизельни доагор кходе, деза мухьаш тІадола 8 поезд дІайига, парте съездо болх мел беча деношка кходаьча доаторца болх бе аьна декхар тІайийца Грозненски локомотивни депо машинист нов. В. Г. Олимпиев; Грозненски вагонни депо цистернаш юлача Ясанов Мусас съезда сийна декхар тІайийцад хІара сменах производственни заданеш 15—30 процент тІехкхоачашъе, съезд хьаеллача дийннахь кхоьча материалаца болх бе; вагонашка хьежаш волча В. Г. Авдеенкос ший декхарашка дІаяздаьд дІахо йодача хана аьтІехдика мара поездашта обработка ца е, н. кх. дІ.

Цунца цхьана нов. Попова белгалдаьхар дІадахача шера производства чухьара резерваш хьагучаяхараи производственни хьокхамаш лакхдараи новкъарле еш хинна дукхача предприятей балха тІара кхоачамбоацараш. Машиннаькъа 28 станцех 6 мара (Гудермеса, Алпатово, кхычар) кхоачашъяьяц мухьаш тІадувттачеи Іодоассадечеи хана сайца латташ йоаккхача ханна оттаяь нормаш. Къаьстта эсала баьб из болх цигара йоккхагІа йолча Грознерча станце коллективо, керда технически автоматикеи укхаза массанахьарчул дукхагІа юкъекхихьаьяле а. Грознен Гудермесен ремонтни цехашка локомотиваш ремонт яра сетевой график санна йола дика метод шерра юкъейихьаш. Производства командирашеи моттигерча профсоюза комитеташеи хІанз а тІахьожам эсала лоаттабеш хилар бахьан долаш учет йоацаш электроэнерги, Іы, йоаго хІама, ресурсай кхыдола тайпаш дІаухийташ моттигаш хул каст-каста.

Докладчика дІахо белгалдаьккхар, болхлойн гІулакхерча наькъеи къахьегама хьалаш тоадара предприятешка дукха хІама даь хилар. Цу гІулаккага дІадахийтад 119 эзар сом пачхьалкхен ахча. Керда хьаяь а тоаяь а дукха я душевойш, гардеробнеш, хІама дуа цІеной, тоабаьб вентиляциони боахам.

Доклад чакхъяьнначул тІехьагІа эгтара хьалха къамаьл даьча Грозненски локомотивни депо профсоюза моттигерча комитета председатела нов. Вотякова аьлар, депо коллективо доккха дакъа лаьцад ерригача отделене тІайийца социалистически декхараш кхоачашдеча. Цхьабакъда, тха толамаш доккхагІа хила йиш йолаш дар, нагахь санна отделеней Къилбаседа - Кавказски машиннаькъей кулгалхоша движенена оперативнегІа кулгалдаьдаларе. Сайца латташ йоаьча 87 эзар сахьат ханах 27 эзар сахьат машинистий бригадай коллективашта кхоач. Дукха ха хьалхагІа дІайолаяь ремонт хІанз а яь яланза я цехашка, цудухьа цига чІоагІа шийла я, балхара дІаух болхлой.

Грознерча станце начальника нов. Нюхалос ше къамаьл деча хана аьлар, отделеней машиннаькъахой профсоюза райкомеи кулгалхошкахьара доккха новкъостал хиннад коллективана, хІаьта а дуккха кхоачамбоацараш хиийтад тха коллективо. Цхьабакьда, цунна бекке тхо хинна Іац, цунна дукхагІа бекке ба йоасевеши йотташи вагонаша яккха езача ханал 2—3-зза дукхагІа ха, йоаккхийташ бола мухьаш дІаийдераши дІакхухьийтараши — кхачан промышленноста предприятеши мах бу организацеши.

Цистернаш юларий къахьегам вІаштІехьбаккхара юкъера цІенхаштта кхоачамбоацараш дийцар Грозненски вагонни депо вагонаш юлача нов. Лазарева. Цо аьлар, автоматически мойка конструкторaша доккха гІалат даьд, хІана аьлча 5 градус юлал лохьяла мара езац температура ерригa механизм гІораяра. ТІаккха кулгкара йила езаш хул тха цистернаш, хІаьта цо къахьегама хьалаш толха а ду, къахьегама овсарле лох а ю. Цаккха а тоъаш хилац ткона чу а ваьнна цистерна цІеньеш воаллача болхлочоа цІена фо чуахийтара хиланза яргйоацаш йола гофрированни шлангаш. 1971 шера доккхий декхараш тІайийцад тха коллективо, хІаьта КПСС XXIV-тІа съезд хьайийллача дийнахь кхоьча материалашцеи растворителацеи болх бергба, аьлар нов. Лазарева. Из юкъарча гІулакх юкъе ловия дика дакъа да.

Юбилейни шера шоай коллективо мишта къахьийгад а КПСС XXIV-ча съезда яха йоаггІача тайпара накъаяхараи бІарччача 1971 шераи шийна хьалхашка малагІа декхараш оттадаьд а ма дарра дийцар Гудермесски локомотивни депо начальника нов. Степанова.

Активе къамаьл дир машиннаькъа транспорта болхлой профсоюза ЦК технически инспектора нов. Радвана.

Профсоюзно - боахама актива собране кхоачамбоацараш дІадахара тІаерзаяь мероприятеш белгалйир, массава раьза а волаш чІоагІдир КПСС XXIV-ча съезда баха боаггІача тайпара накъабахараи 1971 шера план ханал хьалха кхоачашъяраи машиннаькъахоша тІайийца социалистически декхараш.

С. ЧУХАРЕНКО.

Ученеш чакхъяьннай...

Лейтенанта К. Клешенкова (хьалхашкахьа юккъе) командагІа йолча подразделене танкисташа дика чакхъяьхар тактически занятеш, йоккха тІема говзал хьахьеккар.

Г. Омельчука сурт. ТАСС фотохроника.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

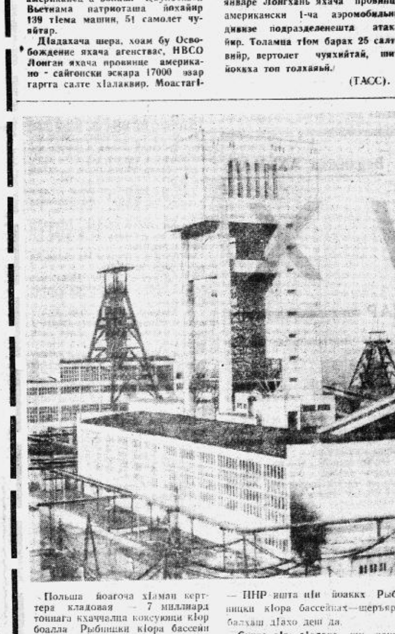
Патриотий тІема толамаш

Къулбехьен Вьетнамера беча хоамах, Трузаумат яхача провинце тІом беш долча Халкъа тІема низаша 1970 шера толамца тІема операцеш ярах строяна юкъера ваьккхав 3600 совгІа моастагІчун салтеи эпсари, царна юкъе 1000 американец а волаш. Къулбехьен Вьетнама патриоташа йохайир 139 тІема машин, 51 самолет чуяйтар.

ДІадахача шера, хоам бу Освобождение яхача агенствас, НВСО Лонган яхача провинце американо - сайгонски эскара 17000 эзар гаргга салте хІалаквир. МоастагІчун 72 чІоагІъяь пункт йохайир, хи чу чхийта йоагайир 51 тІема катер, дуккха тІема кхоачам кара а берзабир.

Укх шера Къулбехьен Вьетнама мохк мукъабаккхара низаша чІоагГа хІама етт моастагІчоа. 2 январе Лонгхань яхача провинце американски 1-ча аэромобильни дивизе подразделенешта атака йир. Толамца тІом барах 25 салте вийр, вертолет чуяхийтай, шиъ йоккха топ толхаяьй.

(ТАСС).

Польша йоагоча хІамаш керттера кладовая — 7 миллиард тоннага кхаччалца коксуюнци кІор боалла Рыбницки кІора бассейн — Европе эгтара камаьршагІа лоархІаш я. Халкъа Іаьдал латтача шерашка укхаза арен хьуаштеи юккъе хьахиннай чІоагІа механизировании шахташ. «РОВ» — ПНР ишта цІи йоаккх Рыбницки кІора бассейнах—щеръяра балхаш дІахо деш да.

Сурта тІа: дІадаха шу чакхдоаллаш болх бе йолаенна «Зофувка» яхача шахта керда объекташ.

ЦАФ—ТАСС сурт.

ГЕРЗ ЛОАТТАДУ

НЬЮ-ЙОРК, 21 январь. (ТАСС). Эгтара кердагІа долча герза аргІанара парти Израила яла соцадаьд ВІашагІкхийттача Штаташа. Цунах хоам бир «Авиэйшн уик» яхача журнала. Израилага кхоачаргья пилот воацаш лела «Райян — 147» яха разведывательни самолеташи «Шрайк» яха ракеташи.

Эхь ца хеташ даь гІулакх

БЕРЛИН. 21 январь. (ТАСС). Хьалха СС эскара инарал хинна Ламмердинг Дюссельдорфе дІаволлаш тІом хиначул тІехьагІа эгтара дукхагІа эсэсовцаш гулбенна моттиг хилар, яхаш хоам бу АДН яхача агенства. ДІадахача кІирагІа веннача цу нацистски зуламхочун каш тІа из хеташ къамаьлаш дир. Ламмердинг бехке ва дунен шоллагІа тІом хиннача хана цо дуккха маьрша баха фраццузаш боабаь хиларах. ТІом дІабаьнначул тІехьагІа фраццузски судо шозза хьалъэлла ве суд яьяр цунна, бакъда ФРГ правительства нах боабаь зуламхо Франце Іаьдалга дІавала везаш лархІанзар.

Ламмердинг керте латтача СС «Рейх» яхача дивизе боабаьча нахах вІалла хІама ца хетар дар инарал дІаволлаш хьалха хиннача эсэсовцаша даь къамаьлаш. Цу зуламхочуна тІалатт Тхолеи Орадуреи вийна 700 маІа саг, кхалсаг, бераш. Из дІаволлаш цига къамаьл даьча милитаристски студентий «Ренания» яхача объединене викало аьлар: «Ламмердинг кагирхоита бола хьокхам бар. Цун васкет кхоачаш де деза «чІоагІа цунна тервала а гІертаца».

Дьюссельдорфа къибаседерча кІашмашка инарал дІаволлача юкъе даькъалоацаш вар 200 совгІа хьалха хинна эсэсовец, царна юкъе вар Гитлера «Товараши бриллианташи дола рыцарски жІарг» деша хинна ши саг, хІаьта иштта фашистски рыцарски жІарга 18» кавалер а. Ламмердинга кІийна тІехьа лаьна йихьар цу зуламхочоа тІйнна хинна нацистски орденаш.

Цун каш тІа даькхар СС «Рейх» «Веннача сага корта», Салтний СС эскареи федеральни союз» яхача дивизей, хІаьта иштта СС «Хиаг» яхача организаце ленташ доакха венокаш.

КАИРЕРЧА СОВЕЩАНЕ

КАИР, 21 январь. (ТАСС). Селхан укхаза хьайийллача йиъ оагІорахьарча федераце членаш йолча Іарбий пачхахьалкхений кулгалхой совещане хьалхарча пленарни заседане могадир йиъ пачхахьалкхен кхыча мехканцарча гІулакхийи оборонаи министраша кийчдаь хинна цу совещане дувцаргдола дешаш. Совещане дувцаргда Гаргарча Малхбоале латта тІема политически хьал, хІаьта иштта федерацена юкъе йолча пачхахьалкхенашта хьалхашка латта декхараш а.

Социализма мехкашка

«ИНТЕРМАТ» ЮКЪЕЙОХИЙТ

БЕРЛИН, (АПН — ГДР Панорама). Из керда хІама цу сахьате теркалдир Лейпциге тІехьара хиннача дунен халкъашта юкъерча ярмарке баьхкача специалисташа. Автосцепка «Интермат» оал дох. ГДР рельсови подвижной состав еча Объединене инженераша социалистически мехказикарча цхьай коллегашца цхьана хьаьй из.

Вагонаши локомотиваши автоматически вІашагІъехка на Іеш, цхьан хинна цо герметически вІашагІхотт тормозной система воздухопроводаш, хІаьта иштта поездной электропроводка кабелий кантакт а лоаттаю. Эгтара керттердар да из кхычарел дуккха а тешаметІа хилари машиннаькъа тІарча поездий кхерамзле йиза Іалашъеш хилари.

«Интермат» миштай хьежаб тайп - тайпарча режимашка цо болх беш, кхыметтел дунен халкъашта юкъерча трассашка а. Цо хьахьеккхар болх бара ше геттара дика хилар. Укх гаргарча шерашка ГДР машиннаькъахошка ерригa локомотиваши вагонаши винтовой вІашагІтувсилга дІадоаккхаргда керда конструкце автосцепка, буферни ударни устройствнаш ца эшача а йоахаш.

КХЕРАН КІОРАХ ЯЬ УДОБРЕНИ

ПРАГА. (АПН корр.). Шахташкара хьабаьккха кІор машиннаькъа платформаш тІа боттача хана хьов гонахьа бахача наха чІоагІа новкъа хулаш бола кІора дом. Сага пайдан хургбацар из? Пригвидзе (Центральни Словаки) йолча «Цигаль» яхача шахте болх беш болча инженераша А. Гатараси Э. Гантаболеи хьахьеккхад цох пайда эца мегаргхилар. Удобрени яра пайда эца мегарга, аьлар цар.

ВІашагІъэбаьча кІорани лоабатеи, демах лаьттан бактереш йоахка хІама тох. Микроорганизмаша цу демах удобрени ю. Эгтара хьалха даьча тохкаманa хьахьеккар из дика хилар, къаьстта коартолаши шекара свеклаи кхеяча. Масала, опытни участке гектара тІара лоархІаш 1000 центнер мерза овлаш чудера.

Укх шера шахта кердача «подсобни цеха» сотрудникаш 5000 эзар тоннал кІезигагІа йоацаш удобрени яккха а из Топольчонски области кхашка миштa хургья хьажа а лаьрхІа ба.

ВЕНГЕРСКИ ТРИКАЛЕ

БУДАПЕШТ. (АПН — «Будапресс»). Городе Кечкеметерча юртбоахама экспериментальни института Іилма сотрудникаша рожеи кІнии карликови трикале оалаш йола керда гибрид хьаяьй. Опыташа хьахьеккар доакъара дувча эгтара дикагІдолча кІиа 25 — 30 процент дукагІа из хьувкъаш хилар.

Трикале хьаеш даь балхаш 20 шера дІаьхделар. КІица йола дукха белок кІезиг ца яийта гІийртар Іилмахой, цунах доахка кхыдола кхоачамбоацараш дІа а доахаш. Цхьан ханна керда культура лазараи йокъалаи миштa духьал отталуш я а хьежар. Юххьанца трикале лакха буц хургйолаш хьаяьяр, тІаккха гектара тІара 43 центнер йоалаш хьийкъар из. ХІаьта лоха буц йола трикале кхы а дикхагІа хьувкъ, цун буц кхоний дозало Іобожаяц.

ХІанз керда гибрид хьалккею республика 150 производственни кооперативой 20 госхозой. Цунах пайда эц моша доакъар хиларах тарра а комбинированни доакъар кийчдеча а. Мукхацеи хьажкІашцеи кхоабачул дикагІа хилар трикалеца кхаьба хьайбаш.

Д. НЕМЛАХА,
венгерски журналист.

СЕРДАЛОНГА БОДАЧА НАЬКЪА ТIА

1868 шера Петербургски императорски университете дIанийцача студенташта юкъе вар чокхий а дувхаш, безаме зIамига сага. Цунна безам тIабодаш хилара бахьанаш дукха дар: дегIа хоза, доккха хьажа, беркате юкь къопахчул а денал а долча сага хулча тайпара йоза чIенг, деладенна, безаме бIаргаш. Сонтал, курал, доккхал ца дезаш, нахаца тарлуш хиларах новкъостаийта везар из, лоархIар.

Из вар гIалгIай зIамига саг Долгиев Аьдал-Гири.

Малав из, мичара ва из? Миштта нийсвеннав из гаьнарча ГIалгIайчера Петербурге? Хетаргахь, уж хаттараш де ловргда ер статья ешарашка. Сона а дагаихар уж дешаш со эггара хьалха вай мехкахочох долча йоазошка краеведчески музее хьожаш.

Укх тайпара да гIалгIай къама сий долча боIах, 19 бIаьшера кховзткъалагIча шерашка самодержавена Россе дикагIболча нахана цхьана духьал ваьннача цхаь — цаI хиннача революционера истори.

Аьдал-Гири ваьв 1845 шера Долакха-Юрта. Цун да Долгиев Оалмаз къеча ахархоех хиннав.

Из яр хала, Iаьдал къиза дола, паччахьа самодержави хьаьръяьнна ха. ХIаьта къаьстта во дар лоаман къамех болча нахага хинна хьал. Цхьаккха бокъо йоацаш, наха пийсса ца лоархIаш хиннача царна чIоагIа хало тIалаттар, из бахьан долаш къам кIезиглун доагIар. Иштта дар Лермонтова шин стихотворене тIа геттара дика аьннача тайпара «Лаьй мехка; аьлий мехка» хинна хьал.

Из хьалкхувш воагIар моллагIдола гIалгIай эзараш бераш санна меца, биркъе ираза дакъа доацаш, вахар кхы толашагIа хила йиш йий ца ховш. ХIаьта школе дешарах-м хьоган лела дезар гIалгIай берий. ГIалгIай мехка цаI мара ца хиннача ши классе йолча Наьсарен Бурoча хиннача школе шера 30 гIалгIай бер мара дIаэцацар. Уж а дукхагIдараш бIаьхийча наьха моллай, базархой бераш дар. хIаьта юхедисаращта моттиг кхоачар кхажагIа. Иштта язду из гIалгIай писателa Гойгов Iаддал-Хьамида.

ЗIамгича Аьдал-Гире аьттув баьлар, вокхагIвола воша. Бунахо, цIагIа гIо а деш, хIаьта зIамагIвар Жоанчор, деша ваххал ха йоацаш а хиларах. Миштта кхоач а ца ховш ираз кхаьчар Аьдил-Гирега. Цу хана аманаташ а дий дIанийдор лоаман къамех дола бераш. Из дар паччахьа Iаьдала нах духьал боале а яхаш бераш кара ийделга. Иштта, Аьдал-Гирел пхи шу бокхагIболча Ахриев ЧчьагIехи Ахриев СаIадалахи санна, Долгиевах Владикавказски военно-кантонски школа аманат хилар.

Дешарах дог эккхийташ йола къиза, низ беш йола дешара система йоллашехьа, зIамигача Аьдал-Гире чIоагIа безам бар деша.

Мичара йоагIаргья деша торо? Цунна новкъостал ду даьша, тайпагIача наха, цу хана цIи хеза хиннача даь вошас Уцка Малсага, кхычар.

1857 шера шийтта шу даьнна Аьдал-Гири Ставропольски гимназе деша вода. Цига цу хана деша багIар АхриевгIар ЧхьагIен СаIдали, МальсаговгIар Сайн Куразн, Дахкильгов Шимоаха, Бекбузаров Инал, Базоркин Алсбик. Деша дика дешар Аьдал-Гире. Из хьахьокх 1868 шера ткъаь шиъ шу даьннача Долгиевна деннача аттестата тIа хиннача отметкаша. Ерригаш а дика яр уж. ЗIамигача сага дIахо деша безам ба. Цу шера ше деша дIаэца аьнна каьхат язлу Аьдал-Гире Петербургски императорски университета ректорга. «Шун университета юридически факультете деша безам болаш, аз чIоагIа дех Шугара цу гIулакха эшаш йола распоряжени яр. Аттестат хьаэцара дола свидетельствои къе хилара свидетельствои а дойт аз Шоана укх лехарца». Иштта дар цо яздаь каьхат. Из Нохч-ГIалгIай краеведчески музее улл.

Дукха къахьийгачул тIехьагIа Петербургски императорски университете дIанийцар из. Из тамаше хIама дар, сомагIа меттел гIанахьа духьал деча а доккхал дедоагIаш. Лоамарой зIамига саг цу морча университете деша дIаэцар. «ХIанз деша деза, сатийна деша деза, дагалаьттар кхоачаш хиннадолаш», — йоахар цул дего.

Бакъда дукха деша йиш хилангзар Долгиева. Студенташ, дукха бола нах паччахьа Iаьдала, халача университетски порядкашта, деша багIача кагийча наьхен студентийн йийхкача бокъонашта духьал бувлаш хинна ха яр из.

Иштта 1886 шера март бетта Iаьдала духьал баьнна хиннарий выступленена юкъе хьцнаре дакъа лоацаш хилар Долгиев Аьдал-Гири.

Из тамаш яц. Къеча ахархочун воI, кортамукъал езача гIалгIай халкъа викал, дуккхача хана денз паччахьа Iаьдало низ беш хьадоагIача къаман викал юстара виса йиш ярий цу морча событешта, дикагIдола вахар бахьан лоаттабеча къовсама. «Дешара заведенешка хиннача порядок толхаяьча гIулакхаша тохаялийтар Росси» — иштта яздаьд медико-хирургически Академе, технологически институте, университете деша багIача дукххача кагийча наха дакъа а лоацаш 60—70 шерашка Петербурге хиннача студентай боламах.

Паччахьа правительства къиза Iазап дир цу болама юкъе дакъа лоацаш хиннача кагийча наха. Порядок толхаеш гIулакхаш дарах университетера дIабаьхача студенташта юкъе вар гIалгIай зIамига саг Долгиев Аьдал-Гирии цун доттагIа Бекбузаров Инали. «Административни порядках» бехк баь Петербургера Кавказе, Терски области бахкийтар уж.

Ше ваьча юрта цIавеча Аьдал-Гире сагот дора шийца деша баьгIа новкъостий, нийсхо бахьан къовсам лоаттабьраш дагабоахкаш, ше цу кхехкаш хиннача вахара юкъера валар дагадоаллаш. А.-Г. Далгиев массехаказза гIорт Петербургски университете деша юхаваха. Цо массаза дех кхоачашлаш цун дехар. «Халкъа, оалаш хиннача просвещене министра графа Дмитрий Толстой язду:

«Господинага С.-Петербургски дешара, округа попечителга дIабахача ноябра 27-ча дийнахь хьа сийлено хьалхашка деначох са дIахайта бокъо я Ставропольски гимназе курс чакхъяьккхачул тIехьагIа деша вена, 1869 шера порядок толхаеш студенташа леладаьча гIулакхашта юкъе дакъа лацарах хьалха дIаваьккха хинна студент Долгиев Аьдал-Гири юха университете хьаэца сай оагIонгахьара со раьза ца хилар».

ХIаьта а дог из духьлуш шийна дагадоаллар кхоачашде гIертар Аьдал-Гири. Юххера а 1873 шера из дIаэц Петербургски медико-хирургически академе. ДIаьхлац цун дешар. Цу шерре а дIавоаккх Долгиев академера тешаш боацаш ва аьле. Юха а Кавказе войт.

Долгиева гаргарча наха дувцарахи документехи Аьдал-Гире цхьа ха йоакх Наьсарерча гIалгIай школе хьехаш. Ший къамах бола нах дийша хилар чIоагIа ловш, дезаш из хилара тешал ду цо ше 1873 шера «Терски ведомостя» яхача газета тIа язъяьча статьяс.

Наьсарерча горски школах ю дувц цу статья тIа: «Цхьаболча дийшача туземцаша» (иштта оалаш хиннад лоаман нахах къаьстта аьлча, нохчехи гIалгIайхи Б. Ч. прим.) духхьал лоамарошта е кхыча школех башха дикадар ца оалаш хезад тхона. Царна хетачох цу школашка деша дагIача берашта моллагIа дале а цхьа пайдане хIама Iомадац, духхьал базар тIа бувца мотт кхетабеш бола нах мара бац цар арахецараш...

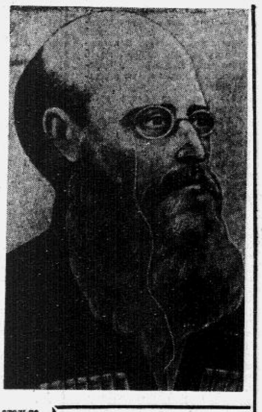
Вай дувцаргда из... Царех цхьан школе, къаьстта аьлча Наьсарерча (школе) хьехаш волаш массехк бутт боаккхаш айса баьккха зем укхаза бувцар сов хургдац мотт сона. Дукха бераш деша дагIа массехк верст гаьна школе а ухаш. ХIаьта цхьа кIаьнк бIаргчача шера, хIара денна шин ханнахьа классе воагIа итт верст гаргга никъ а беш. Дешархой деша безам болаш хилар гучадаьннад цар толамех. Лоацача хана кIаьнкаш, къаьстта йоккхагIча отделенера бараш, эрсий меттала геттара дика деша а шоаш дийшачох дуккхадар кхетадеш хьадувца а Iомабеннаб.

ДукхагIбола дешархой дIахо деша торо йоацаш хиларах, Наьсарерча школе, грамота Iомаярал совгIа, тайп-тайпара говзалаш, Iомаеш, токаралла, столяралла Iомалуш, бешкаш. чархаш е Iомалуш, бешамаши огородаши лелае Iомалуш ба... ХIаьта Iилма образовани йола нах кийчбе цу тайпарча школашта могарг ца хилар кхетадеш ма дий...» (Владикавказ. «Горские ведомости», газета, 1873 ш.).

Паччахьа самодержаве укхаза оттабаьча хьакимашта безабалазар А.-Г. Долгиева просветительски болх. Цу тIа хьайр эрсийтуркий тIом а паччахьа оттабаьча хьакимашта духьалара лоаман къамий къахьегамхой восстани а. 1877 шера, ткъаь шийтта шу даьннача Долгиевна моттигерча администраце мукъа лац Терски области ваха, Закавказье Грузе дIавохийт из.

Тифлиса машиннаькъа библиотекаралла болх беш волаш, Долгиева сацийтац ше лоаттабу революционни къовсам. Цо дакъа лоац болхлой стачкашта, забастовкашта, революционни выступленешта юкъе.

Иштта ваха а ваьхав къовсам а лоаттабаьб гIалгIай боккъала волча воIо Долгиев Аьдал-Гире.

СУРТА ТIА: А. Г. Долгиев.

Б. ЧАХКИ.

ТОРГОВЛЕ БОЛХЛОЙ АКТИВ

Укх деношка «Респотребсоюза» актови зале хилар Нохч-ГIалгIай АССР торговле министерства, паччахьалкхен торговле болхлой профсоюза обкома, потребительски кооперацe болхлой юкъара актив. Укхаза дийцар «1970-ча шерара итогаш 1971-ча шера декхараши».

Юбилейни шера республика торговле болхлошта карагIдаьннараш, цар балхацара кхоачамбоацараш, иштта 1971-ча шера де дезараш белгалдаьхар ший доклада тIа Нохч-ГIалгIай АССР торговле министра заместителa Резвенская Лидия Георгиевнас.

Пренеех къамаьлаш дир Ставропольски Посредконтора викала нов. Москвина, горпищеторга № 33 йолча тика директора нов. Садулаева, «Малгобекнефта» ОРС-а начальника нов. Ахильгова, кхычар.

1971-ча шера дола иерда социалистически декхараш а тIанийцар активо.

М. БОТОВ.

ГОВЗА КИНОМЕХАНИК

Дикка ха яр Первомайски юрта балха тIера вола киномеханик ца нийслу. 60—70 процент мара кхоачашъяцар цига кинохьоккхара план. Районе тIехьадусараштa юкъе лоархIаш дар кинотеатр.

ДIадаха шу долалуш дийхар Первомайски кинотеатра директора Абубакаров Султанагара киномеханикалла балха вола. Раьза хинна цига балха вахар Султан. Дукха ха эшанзар цунна кинотеатр тIехьадусараштa юкъера хьадаккха. Хьалхарча бетте а план 1330 сом долча 2 эзар сом делар. Иштта ханал 3 бутт хьалха кхоачашъю цо юбилейни шерара план а.

Комсомолец, коммунистически къахьегама ударник вола Султан—юртахошка мукъа ха, сакъердаме дIаяхьийтара дика къахьегаш ва. Квартальни план ханал хьалха кхоачаш а еш совгIат кийчде лерхI цо КПСС XXIV - ча съезда.

Я. ИМЛЕВИЧ

ОСМИЕВ Хьамзат

АХАРХОЧУН КУЛГАШ

Тхо дац цIаккха тIелгах йийхна
Жовхьара кIийг дагIа чIуг,
Бакъда, тхоаща оагIув баллар
Даим гIозаленга вуг.

Дошо-канех даькха да тхо,
Цар доташа кхаьла да.
Кура хьажкIаш кхеь да тхо.
Шортта маша даьха да.

ГIадамаша секаш даьш,
Асарашa эттIадаь,
Чот - са йоацаш лаьтта аьха.

Малхо, йоаго доагадаь
Ахархочун кулгаш да.

Бераш дерех ноаной хуже,
Дикай ноаной — уж тхо да,
Вахаш мел вар кхобаш да тхо,
Сина делла са тхо да.

Оаза тIелгах йийхка ма яц
Жовхьараща хозъяь чIуг?
Бакъда, тхоашта мутIахь-бараш
ГIозаленга оаха буг.

ХАМХОЕВ Ахьмад

САЙНА ХОВРЕ

Вайна юкъе тешам бенна,
Хьа дагаргдар сайна хоре,
Сагатонех мукъаваьнна,
Сигле сона айлургьяр.
Дега безам леткъа ца бет,
Нийсса бIара хьо хьожаре,
Лоамца ткъама лаьча санна,
Дог гIоздаьнна ловзаргвар.

Сайрда ярьяр сона Iуйре,
Къаьга йоагIа бIаьсти санна,
Сел безаме кхаъ хинна
Хьога дагар дувцаргдар.
Йода, йоагIа моттиг лорош,
Хьона наькъа Iиндаргiа хинна.
Иштта безам, уйла тайна
Хьона духьал латтаргвар.

Хьожаргвар со хьа дое хьаста,
Бохам ца бет хоза аьнна,
Хьогар гIайгIа сайга йица,
Дагалаттар кхоачашде.
Нагахь соста, маьлхар ясе,
Массаз хьона уллув ваьнна,
Дега гIозле хьона йица,
Безам ала лотаве.

Иштта хье со евзаш хилча,
Къайле йоацаш, курал йоацаш,
Хьайна хетар сога аьле,
СапаргIата дахалахь.
Хала ба хьо хьаллар безам,
Ала, биста торо йоацаш,
Хьай уйлаща дага яьлa,
Iоха ца ве хьажалахь.

НАЬКХА УЛГ ХЬАДАЙТА

Цкъа цхьа тамашийна письмо кхаьчад Вильгельм Конрад Рентгенага. Письмо дайтачо дийхад «пайда миштта эца беза а дувцаш шийна... массехк рентгеновски зIы айтар». Цун наькха улгах ворхIазза ювлача тепчий цхо баллийса хиннаб, цхьабакъда, Рентген волча ваха «ха хиннаяц» письмо дайтачун.

Бегаш болаш саг хиннав Iилмаю. Укх тайпара жоп дахьийтад цо: «Хала-и хет, хете а, хIанз укх сахьана икс-зIавараш йоацаш я тхоeа. Цу тIа я уж дIаяйтилга геттаре чIоагIа чоаллане гIулакх да. АттагIдар дергда вей: хьай наькха улг Iа сона хьадайтай».

Я-ски даькъа тIемахоша авиаторашa тIоргIортта лаккхьо шоай тIема говзал, тIема нийчо чIоагIъю.

СУРТА ТIА: гIатта кийчъеш я тIема машина.

ТАСС фотохроника.

Тахани кхоанеи хургда

23 январь

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 18.00. Заводской района къахьегамхой салаIара сайре. Лекционни зал. Н. К. Крупская цIерагIча культура Дворецa художественни самодеятельноста концерт. 19.00. «Съездагара съездага» яха тематически кино хьокхар. 20.00. Халхарий сайре.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 10.00. «Сатассара накъадолхаш» яха берий утренник. 18.00. «Боахло-сий дола цIий яха литературни образ.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 18.30. г. Махачкалерча Гаджиева цIерагIча завода болхлоща вIашагIкхетара сайре.

Политически просвещене ЦIа. 17.00. «Империализма идеологически тийша балхаши Советски новкъа фелли» яха лекци.

Пролетбата культура ЦIа. 13.00. Саг йоалаяран йигаран регистраци яр. 18.00. Кинофильмаш хьокхар. 20.00. Халхарий сайре.

НГНПЗ клуб. 16.00. «Лаьттаниа сиглени нах яха» кино хьокхар.

24 январь

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 9.00, 11.00. Йийла я «Пионер» яха кинотеатр. 10.00. Йоккха зал. Комсомольский клубей фестиваль. 12.00. Берий утренник. 17.00. «СССР кхерамзлена машарей лорадара коммунистически партеи советски Iаьдалоа лоаттабу къовсам» яха кIирандийнахьара чтени. 18.00. «ПаргIата ба са дай мохк» яха кино хьокхар. 20.00. Халхарий сайре.

Химикий культура Дворец. 11.00. «Дай мехка йоала» яха киноутренник.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 10.00. Октябрьски района шоай лоаIамагIа йолча пожарни общества дружинникий слет. 13.00. Йоккха зал. Культура Дворецa музыкальни отчетни концерт. 18.00. «Фаьлг бакъбе кхеллада вай» яха устни журнал. 20.00. «Йисар я 5 минут» яха М. Ю. Лермонтова цIерагIча республика драматически театра спектакль.

«Красный молот» Завода культура ЦIа. 11.00. «Коммунист кхеве хьайх» яха предсъездовски чтени.

СалоIача сахьата

СИИЛАХЬ - ВОККХАЧА КОМПОЗИТОРА ХИЙТТАР

Цкъа Ференц Лист волча венав ший цIи дIахазийта безам болаш цхьа къона музыкант. Аз хьайга дIахьекхача произведенех фу хет хьона маэстро, аьнна хаьттад цо. Ноташ цунга юха дIа а луш Листа аьннад:

— Хьа музыкальни произведенена юкъе дукха да керда а хоза а хIамаш.

— Хьона иштта хетий из, веза маэстро? — сов гIадвахарах шиг а лелхаш хаьттад къоначa «таланто».

— Хет, — аьннад Листа. — Цхьабакьда сона халахет, хозадар цу тIа керда ца хилар а, хIаьта кердадар хоза ца хилар а.

ВАГНЕРА ХОЗА ДОШ

1875 шера гурахь Венски опере кердача инсценировка гIа оттаяьй «Лоэнгрин» яха Вагнера опера. Дирижировани еш ше хиннав композитор. Спектакль чакхъяьннaчул тIехьагIа укх тайпара дешаш оалаш оркестрага йист хиннав Вагнер:

— Господаш, аз язъяьчул а дукха дикагIа лекхар оаш из йиш!

* * *

Цкъа, ший опера дирижировани еш волча хана, оркестро йиш сов дика локхаш хозахийтта Вагнер, дирижерски гIажилг пюпитр тIа Iо а йилла, чIоагIа уйла тIаяхийта ладувгIа эттав. Цу гIулакхо чу мел багIача наьха деган гIоздаьхад. Антракте Вагнера аьннад:

— Гулбенначa наха дикагIа хет мотт сона аз дирижировани ца еш хилча....

* * *

XX-ча бIаьшерен боккхагIболча немецки математикех цаI хиннай Эмми Нетер — юкъара алгебра хьакхеллар. Цунна карагIдаьнна Iилман хIамаш къобалдаь тIанийца хинна доллашехьа а, дукха шераш дIадахад цунна приват-доцентски цIи яла ца туташ. Из яьккхай цо университетерча реакционни низаша еш хинна чIоагIа духьале эшаяьчул тIехьагIа. Цунна из цIи яла ца тига керттера бахьан кандидат кхалсаг хилар дар: «Кхалсаг миштта хулийт приват-доцент: доцент хинна яьначул тIехьагIа, профессор а, университетски сената член а хила ма тарлой цунах-м; сенате йиття йиш йий кхалсаг?» ГIорваьннача математика Давид Гильбера цу гIулакхах аьннад. «Ва, господаш, сенат кхы бани мичай, кхалсагага хIана яц цу чу яха йиш?».

ТУХ

Ведзижев АХЬМАД

ДУВЦАР

ЮРТАРЧА тика чу массехк саг ва. Наг-нагахь продавецаца вIаший дош кхосс цар, бакъда, кхы къамаьл хотталуш дац. Ара дарзагI догIа делх, кхоалагIа ди да ца соцаш из делха. Новкъа дIа-хьа воалаш саг вац гуш, кхыметтел сигала оалхазар а дац. Таханара шийла догI дерха гуйран ди санна цIимхара ба тика чу гулбеннараш а.

— Сигаленна Iург даьннад мотт сона, — йоах продавецо корах ара а хьежа.

Цу ханна чуйоал йоккха саг Тази. НаIара юххе сеца а сеца шийна тIаккулла гата дегаду цо. Йиккха шорг санна хобаденна да Тазе юхьа тара цIока. Кулгаш тIара мордаш Iодадаш санна хеталу сов гIийла долаш.

— Тух дий хьога, — хетт цо продавецага, — пхи кийла тухa езар сона.

— Сел дукха сенна деза хьона из, Тази, — хетт гулбенначарех цхьание продавецо жоп а далале, — тух ца хилар кхер хьо... Е бIарччача шера эшар Iалашде йоал хьо.

— Тух долаш да, — йоах продавецо, — эше пхи пунт а лургья.

— Пхи пунт езац, пхи кийла еза, — йоах йоккхача саго. — Кобуц берхIала йолла йоаллар со.

ЗIамигача таразаца оз продавецо тух. Цкъа ши кийла оз цо, тIаккха а шиъ. КхозлагIа ше тух озаш Тазега хьахьож из.

— Кхозза шишша а эзе ялх кийла оз аз хьона? — хетт продавецо.

— А, — раьза хилац Тази, — пхи кийла тоъаргья сона.

— Из хьа хьай гIулакх да, — раьза воацаш тараза када чура шоллагIа йола герак хьаэц цо.

Къаьста ахча шин пIелга юкъе хьекха а деш латт Тази продавецо тух озача юкъа.

Тух чудехка тIормиг хьаэца кулг дIакховдаду Тазе.

— Сабарделахь, — йоах продавецо тIормиг шийгахь дIа а озаш. Тазе сабарду. Тух ше нийса эзадий хьажа воалла хургва продавец аьнна хет Тазена.

Тазе тух чудолча тIормига юххе чиллан лента тIа а доаллаш кIопилг оттаю продавецо.

— Кхо соми пхи шайи доагIа хьогара, — йоах продавецо.

Тази йист хилац. Продавецо из шийга яхаш хилар кхетадац цо. Хьалха санна, шин пIелга юкъе хьекхадеш да цунгара къаьста ахча.

— ДIахьой Iа хьай тух? — хетт продавецо.

— Хьо, — ший шин пIелга юкъе доалла къаьста ахча продавецана хьалхашка Iодул Тазе.

— Ер дагIац хьогара, — йоах продавецо раьза воацаш.

Цаккхеташ цунна бIарахьож Тази.

— Фу доагIа согара, шай мара доаккхий тухa килах?

— Ер а лу аз хьона, — тухa тIормига юххе латта кIопилг Тазегахь хьатетт продавецо. — Деррига а кхо соми пхи шайн доагIа хьогара.

— Ер фуй? — кIопилга бIарахьеж Тази.

— Пудари басари да.

— Аз фу ду акхарех?

— Хьай хьашт дар де. Пудар а да хьона, бордех хьекха басар а да.

— Ераш сона эшац, — кIопилг юхатотт Тазе.

Ераш доацаш тух доккац, — тух чудолча тIормига тIа кулг дулл продавецо.

Гулбеннараш бел.

— Ай, аз фу ду акхарех? — геттара цецйоал Тази.

— Фу дергда царех, — вела а велаш йист хул тикачурчарех цаI, — басар бордашта хьокхаргда, пудар юхьа хьакха деза.

Гонахьарчаргара новкъостал дехаш санна кулгаш дIа-хьа дохийт йоккхача саго.

— Тух эца ма енайий со, — юха а продавецага йист хул из.— Корорг ба хьона бордашта хьакха басар эшаргдараш а. Далла хоастам ба, мехкарий дукха ба вай юрта.

Бакъда тухa тIормига тIара кулг дIадаккхац продавецо. Кхыметтел Тазегахь хьа а хьажац из.

—Мехкарий-м бордашта басар ца хьекхача а хоза хет, — йоах тхьовра хьалха басар бордашта хьакха яхаш цунна хьехар даьчо. — Къаьна бараш къонбе гIерт ер.

— Яьй, — йоах цо лаьрхIа продавецага, — хьадал са тух. Кобуц аьта латт са.

— Ераш а дIаэца, тIаккха хьай тух а дIахьоргда Iа, — ше яхачоа тIера воалаш вац продавец.

— Аз ма яхий, са царех де хIама дац, — хабар хоададе гIерт Тази. — БерхIала дохка йиш мичай са уж.

— Са а яц.

— Фу яц?

— Уж берхIала дохка йиш... Сога план сенца кхоачашъяйта йоал хьо?

Ший дIахо фу ала деза а ца ховш соц Тази. Уйла ю цо. Шортта хьаэц ше стойка тIа Iодилла хинна къаьста ахча.

— Фу дергда, хIаьта... Гаьна ецаре-м районе ма гIоргъярий. Водача сагага дехаргдар, вешта укх йоачох цига а мала гIоргва.

НаIаргахьа дIайолалу из цхьаннега дIа а ца хьожаш.

— Тамашийна саг я хьо, — хьахоз цунна бегаш, — кхаь сомах къонаьяла а мича лов хьона-м. Атта дац хьона из бордашта хьекха басар лаха.

— Ахча сов даларе-м хьаэцарг ма дарий уж, — йоах йоккхача саго юха сеца.

— Миштта дац хьога ахча? са алапел дукхагI пенси ма эций Iа.

— Бер да со цо бегаш бе, е цун ханнар я со, — тец Тази. Хьа фу бокъо я сона ца эшаше низах сога бордашта хьекха басар доххка?

— План кхоачашъе езар сова, — йоах продавецо раьза воацаш.

— Хьона гота валла план яла езар, оасар де план яла езар, трактор лелае план яла езар... Паркхал миссел ма дий хьа мекхаш, хьона хIана лу тухи бордашта хьекха басари дохка план? Цу планах моллагIа кхалсаг лоархIаергья, хьона аргIе план яла еза, — къамаьлах еннача Тазена саца магац.

ХIаз тухаца чакхдаргдац е къамаьл йоах Тазе Са пенси укх сай кулгашца даьккха да, — дIахьоккх цо шонкаш яьнна доккха ши кулг, — тIаккха, дегIа могаш а, ханна къона а волча хьа фу бокъо я тараза тIа тухa геракаши басар кIопилгаши еххаш латта?

Сов эгIазваха ци мекх эг продавеца, хох санна кхохкавеннав из.

— Хьо яц со укхаза оттаваьр, Iаьдал да, — йоах цо эгIазне Тазега а хьежаш.

— Со а да Iаьдал. Из хьона ца хой Iовдал ва хьо...

Сатем отт тика чу. Цхьа юкъ йоаккх продавецо йист ца хулаш, тIаккха.

— ХIахьий, дIахьо хьай тух,— юххера тIормиг Тазегахь хьатотт цо. — Саг эгIазваха хIама дац укхаза-м.

Керта тIа кхелла гата нийсду Тазе. Тух чудола тIормиг цунна кIал лоац цо.

— Са эгIазъяхар чакхдаьннадац хьона, — йоах цо продавецага, — хьо хье вар со эгIазйигар.

Цхьаккха йист хилац из дIаяхачул тIехьа.

— Бакъ-м дар цо яьхар, — оал юххера а цхьанне. — ХIанз миссал аргIе кулгаш эшаш ха хиннаяц.

— Шена бакъдар, — раьза хул шоллагIвар.

Тхьовра ТазегачуI эгIазнегIа хьож царга продавец.

— Шоаш хIама эцаш воацар аравалал... Со гIулакх долаш ва, — царгахь букъ берзабу продавецо.

Ца саца доладелча санна дарзагIа делхаш да догIа.

— АргIе дукхагIа балхаш дераш кхалнах ба, — аьлар тика чура арабаьннарех цхьанне. — Вайна дага ца дехар дагадохийтар-кх цу Тазе.

— Дика да-кх цо дагадохийта а, — йоах шоллагIчо. — Ма эхь хийтар сона цун кулгех, — тIатох цо тхьовра Тазе хьахьекха кулгаш дага а деха.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грознен лоадама йоачан а йоацаш, делкъа ха хилалехьа цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, биткъо ша а билла, хаьда лостам боацаш, гIийло, гIаьххьача боарамга кхоачаш муха хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 2 градус шелалгара 3 градус йIовхалга кхоачаши Грозне 0 градус гаргген хила а тарлу. ДIахорча шин дени шин буси хувцалуш морхаш а йолаш, лоадама йоачап а йоацаш, цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, къулба-малхбоалехьара гIийло, гIаьххьача боарамга кхоачаш мух я хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 4—9 градус шелал йолаши деношка 3 градус шелалгара 2 градус йIовхалга кхоачаши хила а тарлу. Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Хьажа, ладувгIа

23 январь

ТЕЛЕВИДЕНИ:

10.10 — Передачай программа. 10.15 — УнагIцIено». Iилман-популярни программа. 10.45 — Концерт. Эстрадни халхарий искусство. 11.30 — Из тайпа депо я. 12.00 — «Были-небылицы», «Снегурка». яха берашта йола мультфильм. 12.30 — Доккхача халхарий Ерригроссийски конкурса лауреатий выступленеш. 13.30 — Кино дезаш барашта. 14.10 — Документальни фильм. 14.30 — Съездагара съездага. Лоаман колхозий экономика чIоагIлуш латт. (нохчий меттала). 15.00 — Хоккеях йола СССР чемпионат. 17.15 — Сатирически объектив. 17.35 — Киножурнал. 17.45 — Дунен халкъашта юкъера обозрени 18.00—Киноникъбархой клуб. 19.00—Къилбаседа Кавказа. Композиторий творчество. Карданов. 19.30 — ВIаший духьаленош йола Америка» яха передача ю телеведенен радиои политически обозревателa Зорина. 20.00 — Шоана, бераш. 20.30—Передачай программа. 20.35 — «Дошо кулгахйоллорга рыцараш» яха художественни фильм. Хьалхара сери.

РАДИО:

6.30 — Эрсий иллеш. (эрсий меттала). 6.50 — Хоамаш 7.20 — «Грозненски рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.30— «Къонал». (эрсий меттала). 16.00 — «Кавказа Iуйре» яха радиожурнал (эрсий меттала). 17.00 — Концерт. (эрсий меттала). 17.40 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 17.55 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск. (эрсий меттала). 18.25 — Съезда хьалхарча вахте хьалха латтарашта хетадаь концерт, (гIалгIай меттала).

24 январь

ТЕЛЕВИДЕНИ:

10.25 — Передачай программа. 10.30 — Телевидене Магадански студе программа. 11.30 — «Бургац йоаца футбол» яха телевизионни фильм. 12.00 — Берех, берашта. (нохчий меттала). 12.30 — Акробатикех йола дунен холкъашта юкъера матч. Советски Союз — Польша. 13.30 — Революце романтик. скульптора Шадра творчество 14.00 — Музыкальни киоск. 14.30 — Дешархошта. «Форда дувцараш» яха художественни фильм. 15.45 — Iуйранна ворхI сахьат даьлча денз канала тIа» яха телевизионни фильм. 16.00 — Дунен халкъашта юкера панарама. 16.30 — «Болат» яха документальни фильм. 16.45 — ХIанзара саг. Кагирхой программа. 17.35— «Массаза наькъ тIа» яха телевизионни спектакль. 18.50 — Къахьегами иллеши вIаши юхе да. 19.40 — Шоана, бераш. 20.00 — «Дошо кулгахйолларга рыцараш» яха художественни фильм. (шоллагIа сери). 21.25 — Передачай программа. 21.30— Ираклий Андрониковс дувц. Йоккхача залах дагадоагIараш.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.
«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05018. Заказ № 629.